

A Rozhovor č.1

K: Tak já bych se Vás na úvod zeptala, kolik Vám je let?

A: 38

K: A Vy teda máte tři děti. Je to tak?

A: Ano.

K: A kolik jim je?

A: Tak 6 a půl, 5 a 2 a půl.

K: Takže nejstarší už je ve škole?

A: Ano.

K: Dobře a teď bych se Vás zeptala, co pro Vás znamená mediální rodičovství?

A: No, spíš, co si pod tím možná jako představím bych řekla, nevím úplně, a to je asi tak nějak jako víst děti k tomu, aby jako se uměly potom orientovat v médiích nebo tak.

K: Hm, a Vy u Vás doma máte nějaký digitální technologie, který jsou dostupný i dětem?

A: Jo, ano.

K: Takže například co?

A: Televizi máme, a teoreticky jako mobil taky

K: A děti samy mají nějaký přístroje, který jsou vyloženě jako jenom jejich?

A: To nemaj.

K: A vy sama používáte nějaké digitální technologie?

A: No tak, mám mobil, mám notebook a jako občas koukám na televizi, ale tak jako sporadicky řekla bych.

K: A jak často byste řekla, že třeba používáte ty digitální technologie?

A: Tak mobil určitě denně a tam by se to dalo asi jako jak moc ho používám, ale nevím no, kdybych měla říct tak jako třeba dvě hodky denně, bych to tak viděla, že zase jako není to úplně můj pracovní nástroj, nebo jak to říct no. A pak vlastně taky teda počítač a tam taky třeba jako v průměru asi dvě hodiny denně jako pracovně, bych to viděla a no a televizi bych

řekla, že to vyjde asi míň než hodinu denně, nebo jakože bych si před ní sedla a koukala tak to úplně spíš asi ne.

K: A používáte občas nějaký technologie spolu s dětma?

A: No tak teďka ta nejstarší v rámci školy tak už vlastně začala mít jako jazyky vlastně na nějakých jako aplikacích nebo vlastně nějaký Cambridge stránky, kde je nějaký jako videa, který to dítě si má jako pouštět a procvičovat a tak, takže třeba jako i španělštinu vlastně má taky takhle, nějaký jako písničky a takový věci, co prostě v uvozovkách máme doporučeno těm dětem jakoby pouštět, že s tím pracujou, takže je to jako v rámci školy a pak vlastně jako děti se večer koukaj na pohádky.

K: A vidíte na těch dětech, že by to na ně mělo nějaký vliv ty technologie?

A: Joo *smích* to vidím, a to docela jako bych řekla mi přijde, že je jako zajímavý vidět vlastně v konfrontaci toho, jak se k tomu přistupuje u prvního dítěte, u druhýho a u třetího. Jestli to tak jako můžu říct. Takže vlastně jako tím, že si uvědomujeme prostě, že jakoby ty média a televize a tohle není nic co by jako dětem vyloženě prospívalo, když to tak řeknu nebo tak. Tak vlastně u tý starší jsme začali, já nevím no asi podle mě tak ve třech, že jako třeba koukat na večerníček, čtvrt hodiny, před spaním, ale vlastně tím, jak už v tý době byla narozená vlastně ta... jakoby ta nejmladší, teda v tý době, no ta prostřední, takže ona tím začala jako od mimina, vlastně tím pádem nebo jakoby od nějakýho toho prostě... nebo jakože mnohem dřív než vlastně ta starší, takže protože prostě se to jako nedá oddělit to soužití v tý domácnosti, když jako jeden se kouká tak jakoby dalšího jako odseparovat, takže vlastně tam to jakoby bylo dřív a vlastně třeba mi přijde, že tyhle ty mladší děti, což třeba teď je obzvlášť vidět na tý jako nejmladší, takže prostě s těma velkejma se domluvíme, že prostě se dá jedna pohádka a konec a ty to tak nějak jakoby vezmou. Protože prostě už jsou schopný nějaký jakoby seberegulace, nebo jak to říct, jo. Ale prostě ta nejmladší, ta prostě jako vůbec, jo. To prostě je hysterák, je prostě "pohádku, ještě pohádku" a takhle, jo. Takže tam jakoby si uvědomuju to, že prostě jakoby... pro ty děti je to strašně, obzvlášť pro ty malý jako je to hrozně lákavý nebo strašně je to jakoby vtáhne a jako blbě se tam vlastně nastavujou ty hranice, takže jako si uvědomuju to, že je jako fajn, to čím dál jakoby oddálit, nebo jak to říct, ale zároveň jakoby si nedovedu představit, i tím, že jakoby my taky občas na něco koukáme vlastně, jako třeba rádi si jako za víkend prostě dáme jeden film večer nebo něco takovýho. A je třeba i hezkej ten čas, kdy se jako můžeme všichni koukat společně a nějakým způsobem třeba nějaké dětské film, pohádku nebo tak jako prožít jako spolu. Tak mě jako přijde, že to vlastně jakoby je fajn,

tak nechci úplně z toho zase dělat jako, že to je prostě nějaký strašnej démon. Takže tak jako spíš najít nějakou rovnováhu mezi tím, co je tak nějak jakoby přínosný, a i třeba jako jestli vlastně si člověk pak uvědomí, že to není, zas až tak jako složitý jenom je potřeba být jako důslednej.

K: Máte nějaký příklad?

A: Jo, protože třeba jsme měli, aby jako děti ráno vstaly, tak protože jako fungovala ta pohádka, dávali, já nevím Pepu, nebo něco takovýho, tak prostě jsme jim pouštěli toho Pepu. Ale pak se to prostě strašně zvrhlo úplně jako. Jo, že prostě ráno pod tím, když se pospíchá, nestíhá a tohle, tak prostě tady běžela telka pořád. Celý ráno a vlastně jsme si řekli, že je to jako špatně a že to nechceme, takže jsme jako ráno pohádky spěj a zrušili jsme to. Jo, že třeba prostě po nějakých třech měsících, kdy jsme prostě zjistili, že to jako je vlastně kontraproduktivní a ničemu to nepomáhá jenom jsme si jako mysleli, že nám to něčemu pomůže, tak jsme to vlastně zrušili a je to docela jako v pohodě. Že vlastně vůbec nic jako teď už nikdo se jako nebudí s tím, že chce jako pohádku nebo jak to říct. No, takže tak no. Takže spíš si jako uvědomuju, co člověk jakoby vidí, i dospělej na sobě, že jako je to hrozně jednoduchý prostě zapnout ten přístroj a zůstat u něj. Viz prostě "face" nějaký videa nebo něco takovýho, že prostě když člověk jako do toho zabředne tak je jako i pro mě jako dospělýho někdy prostě není úplně jako jednoduchý se od toho odpojit, takže tím pádem si uvědomuju, že tím horší to jako je pro ty děti, který si to jako neuvědomujou a prostě je to jako baví, baví, baví, pořád je to baví, no, takže tak no.

K: Takže se vlastně jakoby snažíte, když ty děti jsou jakoby s Vámi regulovat to jaký mají ten přístup k těm technologiím?

A: Ano.

K: A máte na to nastavený nějaký systém, který třeba vyžadujete, aby byl plněnej?

A: Spíš je to o tom, že si jako dopředu řekneme, jako kolik se toho pustí, nebo kolik hodin, oni ještě hodiny úplně neumějí, takže spíš to jako regulujeme na ty pohádky, že se pustí prostě jeden díl a tak. Nebo prostě třeba tři krátký, nebo jak to říct, prostě podle toho jak to jako, na co zrovna jakoby se chtějí koukat, no. Takže a pak jako, co se týče regulace obsahu, nebo nevím, jestli to je jakoby taky součástí tohohle vašeho bádání.

K: Jojo, určitě.

A: Takže, že to je taky takový, jakože třeba v tom třeba máme jako, je to třeba téma jako rozporů s manželem, kdy třeba jako mi jako zásadně nevadí, když ty děti koukaj na ty věci pořád dokola a jemu to zase hrozně vadí. Jo, že já to беру tak, že oni maj třeba nějaký jakoby oblíbený pořad a prostě jako to třeba projedou jako jednu sérii a pak druhou a pak prostě si pustí zase tu první a pak zase tu druhou jako postupně. Prostě v těch dnech, jak to jde po sobě. Mně pak jako přijde, že zase jako se to jakoby naučej a některý ty věci si ty větší z toho jako zapamatujou a že mi jako na tom nepřijde až zas tak jako nic špatnýho, když to je něco prostě co má třeba i nějaký prostě edukativní obsah, trochu aspoň. Jo, takže a plus jako se snažim ty věci, třeba jako co se tam děje, že jako komentovat.

K: Jak třeba?

A: Jako třeba, že tam... Když se tam děje něco, co třeba, jsou nějaký situace v rodině, jo, že prostě někdo něco někomu udělal, tak prostě řeknu "hele, podívej takhle se prostě to řeší, když se něco prostě udělá, tak je fajn třeba za nim přijít omluvit se a zkusit to napravit" a ještě se to tak jako snažim, některý ty věci prostě tam jako zvědomovat, že prostě dělaj v v těch pohádkách jakoby to správný nebo naopak, když někdo dělá něco špatnýho, tak to jako prostě říkám, že jako... Snažim se s nima, nebo aby aspoň jeden z nás se s nima na tu pohádku koukal, a snažil se to nějak jako o tom bavit. Když se tam něco děje, nebo prostě, když je tam něco strašidelnýho, tak to taky nějakým způsobem jako komentovat.

K: A vysvětlujete dětem, třeba i kdy je používání těch technologií vhodný a kdy není?

A: No to asi úplně ne.

K: Jakože třeba v nějakých situacích to používání není vhodný?

A: To asi spíš nedělám úplně.

K: Upravujete třeba někdy ty Vaše nastavený pravidla podle nějaký situace?

A: To asi jo. Jakože jo, ale jako snažíme se to právě moc jako nedělat, ale určitě jsou... nevím třeba jako, když je někdo nemocnej, tak určitě se jako víc kouká na pohádku, než když jsou prostě jsou děti jako zdravý a třeba si prostě normálně jako hrajou nebo jak to říct. Jo, že prostě tak. No, nebo plus určitě občas manžel, když jako pracuje a zrovna potřebuje jakoby klid a sejde se to, že prostě holky třeba... tak se taky někdy takhle jako vyřeší, že se jako domluvíme, že se teď pustí jako jedna pohádka, aby byl jako... chvíli, kdy on potřebuje prostě nějaký soustředění. Když to nejde jinak, jo. Jakože se snažim prostě třeba je zabavit i jinak, ale když třeba tu nejsem, tak určitě jako si myslim, že se to takhle taky jako někdy řeší. Takže

jo a přemejšlim ještě kdy. Ale jo, řekla bych, že asi operativně jo, ale snažíme se to jako minimalizovat, když to tak řeknu, no.

K: Takže vlastně vy máte plnou kontrolu nad tím, co ty děti sledují na těch přístrojích?

A: Joo, to jako jo. Jako vždycky prostě vim, co sledují.

K: A odkud vlastně se jako snažíte čerpat nějaký informace, co se týče té výchovy v týhle oblasti?

A: No asi bych řekla, že nejvíc jako se zkušenosti kamarádů nebo jak to říct. Nebo prostě... asi tak nějak jako intuitivně my, jak to cítíme a že bych jako hledala články o tom... Já mám prostě kamarády, který jsou v tomhle jakoby dost militantní. Prostě že třeba jako fakt nemaj televizi a prostě dětem do, já nevim, teď nevim, jestli chtěj šesti let možná ještě víc. Prostě jako televizi vůbec jako neukazují nebo i prostě i jako Youtube nebo nějaký prostě pohádky třeba na počítači nebo tak. Takže jako občas nějaký diskuze, respektive dostávám takové ty nevyžádané rady, jak poškozují prostě na trvalo mozek svého dítěte, takže odsud dostávám ty informace, a tak nějak si je jako zpracovávám pro sebe. Takže asi nejvíc teda jako ty přátelé, ale...

K: A přijde Vám, že ty ostatní rodiče jako v tomhle ohledu dokážou zprostředkovat nějaký nový informace, který jste neznala?

A: No, někdy asi jo, ale vlastně jako tak nějak, bych řekla, někdy ty informace, tak trochu jako přefiltruju nebo respektive nejsem přesvědčená o jejich stoprocentní relevanci.

K: A vy jste vlastně zmiňovala, že jako ta konzumace obsahu těch digitálních technologií se změnila u Vašich dětí a vy jste třeba nad tím přemýšlela jinak u prvního dítěte a potom u těch dalších?

A: No spíš šlo o tu hranici, že mně jako přišlo, že jako by bylo vlastně fajn třeba jakoby až v těch třech letech, nebo tak, jako třeba v tomhle tom věku, když už ty děti, nebo třeba po dvou letech. Jo jako když už jim třeba jsou dva. Tak prostě mi přijde, že už jakoby jsou schopný vnímat a zajímat a něco, že jim jako může přinést to, co se děje prostě v té televizi. Že přesně když u toho jako společně sedíme a na něco se koukáme, tak třeba i jako nějaký písničky a todlecto, takže jsou vlastně díky tomu jako schopný se něco naučit a něco nějakým způsobem, jo že to jako je i pro ně nějaký jakoby přínos. Ne, jenom prostě zabavení se nebo něco takovýho. Jo a že vlastně u těch mladších dětí se tohle jako už špatně dodržuje, když ty starší jsou starší a tam ta televize běží.

K: Jasně.

A: Není to tak, že by to mimino jako celej den koukalo jakoby na barevnou obrazovku. Je to prostě tak, že večer, když běžely pohádky, tak prostě u toho mimino leželo na gauči a asi se teda koukalo na tu pohádku. Jo prostě třeba dvacet minut nebo půl hodiny, co se koukaly prostě holky.

K: Jak jste říkala, že je to pro ně přínosný, vidíte, že dokáží věci, co se tam naučí aplikovat i v jiných oblastech?

A: No, tak jako při hře ty postavy používaj jako docela pravidelně. Si myslim z těch pohádek, jakože si je pak jako vtáhnou do svejch jakoby her mimo koukání na ty televize. Prostě že když si hrajou s třeba plyšákama nebo panenkami, tak prostě z toho berou si ty postavy anebo ty příběhy, který viděly a třeba se i koukaj na nějaký jako zvířecí prostě příběhy, kde třeba se naučej ty zvířata jakoby i nějaký, který třeba nejsou až tak známý a nějaký jako jejich vlastnosti a takový věci, tak to mi přijde, že to pak, když se na to zvíře někde dostanou, tak oni třeba jako jsou schopný říct "jo, tohle zvíře dělá tohle" nebo prostě "je speciální, protože...". Přijde mi, že to občas dokážou využít. Nebo třeba oblíbenej seriál Tři koťátka, tak tam je to takový trošku jako výchovný a tuhle jsme narazily na téma prostě jako vůle, co to je jakoby vůle a že jako je důležitý na tom jako pracovat, a právě jakoby ta nejstarší jako říkala "no to je vlastně jako ty Tři koťátka, že když prostě máme, že se bude jíst sladký až po večeři, takže prostě když to jako vydržíme, tak to je ta vůle" a tak. Takže jako mi přijde, že něco z toho jakoby čerpaj, nebo jako, že si to jako uvědomujou a i třeba jakoby během těch pohádek se ptaj. Takže tak nějak mi přijde, že to nějaké přínos má.

K: Máte třeba pocit, že děti jsou už teď více zběhlé v ovládní technologií?

A: To určitě jo. Jakože pustit si to uměj samy. Aspoň ta nejstarší teda. Ale je to prostě o tom, že to máme nastavený tak, že si to vlastně nikdy nepustila sama, že by jako třeba, kdyby tu byla sama, tak si to pustí sama bez toho, aby se zeptala, tak to se nestalo ještě nikdy. Takže je to vždycky „mami, máme už prostě uklizeno“ nebo "máme po večeři, můžeme si pustit pohádku?" a prostě řeknu „jo“, „ne“ podle toho jaká je ta situace. A pak si jí teda jako může pustit sama.

K: A do budoucna, plánujete pokračovat nějak podobně i dál?

A: Tak ono jako asi, my už jakoby teď máme rozdělený ty Disney, prostě že tam je jako uživatel prostě dítě a rodič, takže jako asi jo. A i třeba jako vlastně jsme se třeba i domluvili,

že některý pohádky vlastně jakoby nechceme, aby se na ně koukaly. Takže říkám, zatím nebyla ta potřeba to nějak regulovat jinak než jako domluvou. Nebo jako tím, že jako tím, že prostě si řekneme, proč to nechceme, aby se na to koukaly a tak. Takže zatím hm.... *smích* Jako plánujeme, plánujeme určitě jako mít nějakou kontrolu nad tím, na co se koukají, ale jako zatím nebo když jsem o tom já uvažovala, takže spíš jakoby tou formou domluvy a takový nějaký jako důvěry, ale věřím tomu, že se jako nebudou koukat mimo. Protože vlastně jsme tady společně zatím a asi to nějakou dobu ještě bude, kdy prostě ten čas, na kterej se koukají a ten čas, kdy jsme tady všichni společně.

K: Pozorujete nějakou dynamiku mezi sourozenci? Jestli se třeba navzájem ovlivňují v tom používání technologií?

A: No tak mám pocit, že ta starší se snaží naučit tu prostřední, jak se ovládat, aby to uměla taky. Protože jí to jakoby láká nebo jakoby jí to přijde asi zajímavý, ale zatím si myslím, že se asi spokojí jako s tím, že to umí zapnout a vypnout, to je asi tak jako všechno. Takže by si to asi reálně možná nepustila. Ale, co se týče no... Spíš vlastně teď jako když přemejšlim, tak mi jako přijde, že ta prostřední vlastně jí třeba jako mnohem víc třeba láká mobil a že třeba u ní se vlastně občas stane, že jí jako nachytám, že mně jako vzala mobil a pustila si tam jako video na Youtube, nějaký prostě kreativní domečky, jim se strašně líbí, jak to tam stavěj prostě z nějakých jako věcí, prostě takový třpytivý domečky a takový věci. Takže prostě u ní vidím to, že jakoby měla přístup k těm technologiím jakoby vlastně dřív, tak mi přijde, že tam jakoby takový to, to lákání, ale možná je to i jako povahou. Těžko říct, co je přesně ten faktor, ale že ta tam dělá tyhle věci, který a asi to bude ta povaha *smích* Jo, že vlastně má tendenci dělat ty jakoby zakázaný věci tajně. Jo, protože ví, že jakoby se na to má zeptat a neudělá to. Jo, takže prostě to je takovej jako, kde vidím ten rozdílný přístup. Že prostě ta starší, ta to neudělá no, ta prostě jako přijde, zeptá se a prostě se nějak domluvíme. Jo, že jako když je prostě zrovna jako vhodná situace nebo prostě nějakým způsobem to třeba, tak řeknu prostě "fajn, tak se tady podívej na jeden domeček a pak prostě budeš dělat něco jinýho". Jo, takže to jsou takový prostě jako třeba tříminutový videa, jak tam prostě nějaká pani vytváří prostě nějaký takovej domek. Mě to přijde docela jako hezký *smích*, takže oni pak následně ty domky dělají. Jo, že mají hru, kde vlastně si třeba postavěj domek z Dupla a pak ho pomocí nějakých těch věcí, který tam třeba viděly, že používá ta paní, tak si to jako dovybavují a dělají z toho takovej jako sofistikovanější domeček. No, tak mi to taky jako nepřijde úplně něco strašnýho *smích*, nebo tak. Takže to jako zas inspiruje k nějaký jako jiný jejich činnosti. No, ale jakoby s tím, že teda tahle ta prostřední, ta to jako občas prostě, ale jako teď už to taky

zase dlouho nedělala, že vlastně už má zase nějakou jinou fázi, kdy už zase jí baví něco jinýho. No, takže tak.

K: A jak byste celkově nějak popsala tu Vaši výchovu v tomhle ohledu?

A: Možná takovej jako intuitivní, řekla bych. No, spíš se snažím to brát v tom, že nechci jako po dětech nic, co bych jako nedodržovala sama, nebo tak, že mě jako... by mi přišlo pokrytecký se koukat a jim to zakazovat, takže tak nějak jako domluvou. A říkám, jsem sama zvědavá, jak potom se to jako třeba vyvine ve starším věku až prostě jako budou mít jako mobily svoje a tak no. Že to taky prostě bude výzva, ale zatím jsem jako *smích* ráda, že to nemusím řešit, ale určitě jako to budu řešit *smích*.

K: Takže snažíte se teda jít příkladem těm dětem?

A: No, tak jako třeba, co se týče toho mobilu, tak se snažím, abych jako před nima vlastně nečučela do mobilu...

K: Hm.

A: Jo, že prostě jim říkám, že když ho používám s nima, tak je to prostě, protože něco hledám, co potřebuju, třeba kam pojedeme, nebo jestli tam maj otevřeno a můžeme tam jet, nebo prostě tak. Anebo i, když někomu odpovídám, tak vlastně a oni se zajímaj, co dělám, tak právě jakoby jim to jako komentuju a prostě tak. Že to není, jakože bych si tam hrála nebo tak.

K: A stává se Vám, že když vlastně má děti na starost někdo jiný než Vy jako rodiče, tak že jim povolí třeba něco jinýho, než Vy byste jim normálně povolili?

A: No, tak jako po pravdě myslím si, že když hlídaj děti manželovi rodiče, tak jako určitě ten čas u televize je delší, než je doma, ale co se týče obsahu tak je to asi jako stejný. Nebo tady ten rozpor není, ale určitě je ten čas jako násobně větší, než by se koukaly tady, ale tam to třeba jakoby prostě беру tak, že tam nejsou zas tak často a jsou to jakoby prarodiče a dělaj nám vlastně jakoby laskavost oni, takže zase v tomhle směru do toho jako nechci zabředávat. Kdyby byl jako rozpor s tím obsahem, tak do toho bych určitě jakoby zasáhla, ale no jako úplně se jako necejtím, že bych jim měla nějak ten čas jako limitovat. Protože prostě to jako chápu, že ty děti jsou jako vyčerpávající a vlastně tak trošku jako to беру, že když si chtěj jakoby odpočinout, tak že na to asi jako maj nárok. A říkám, není to zas tak často a rozhodně tam jako nekoukaj od rána do večera, takže jako tak. No, takže... Nevim no, a jako co se týče

mobilu a jinejch, tak to se jako určitě nestává, že by jako měli k tomu, když jsou jako s někým jiným nějaký jako přístup, který bych neschvalovala nebo tak.

K: Tak já Vám moc děkuju za rozhovor, nebo jestli chcete ještě něco dodat nebo se k něčemu vrátit?

A: Ne, to asi ne. Jsem ráda, že jsem mohla přispět.

B Rozhovor č. 2

K: Na úvod bych se Vás chtěla zeptat na Vaši rodinnou situaci? Vy teda máte děti v předškolním věku?

B: No taky. My máme čtyři děti. Nejstarší bude jedenáct teď v listopadu. Pak máme devět let a tři měsíce, pak máme šestiletou a pak máme čtyři a půl roku.

K: A vlastně žijete všichni spolu?

B: Ano.

K: Jaké máte Vy nejvyšší dosažené vzdělání?

B: Vysokoškolský, magisterský.

K: A teď už k té digitální výchově nebo jinak mediálnímu rodičovství. Co si představíte, když se řekne tenhle pojem?

B: No tak představuju si to, že rozhoduju o tom, jak a kolik času děti trávěj u televize nebo u počítače nebo jestli jim dám mobil. Nevim, co ještě. Tak asi pod tím může bejt třeba i jestli poslouchaj rádio, ale média.

K: Takže tyhle věci máte doma? Mám na mysli tu televizi, počítač, ...

B: Televizi nemáme. Právě proto, že to můžu ovlivnit, tak nemáme televizi. Děti vlastně ještě ani jedno z nich nemá mobil. Můžou leda na můj telefon a ... můžou na počítači se koukat na pohádky nebo na Youtube nebo nevim podle toho jaký tam máte... Můžou prostě na Youtube nebo na Netflix nebo podle toho co máme nahranýho, staženýho.

K: A podle čeho určujete, jestli můžou nebo nemůžou na ten telefon nebo počítač?

B: Tak máme pravidlo, že pohádky se pouštěj večer. Nejdýl to je hodina, většinou spíš kratší dobu. Záleží na tom, jak se stihnou rychle umejt a uklidit hračky a teďko třeba tady mám dceru nemocnou, tak teď jsem jí samozřejmě pustila pohádku, abych měla klid, když je tady právě ta předškolní. Tak když jsou nemocný, tak maj toho víc. Ale jinak se snažíme během dne, když jsou zdravý, tak během dne prostě pohádky nemaj. A pak máme, na tom mobilu vlastně maj hru Matemák, tak tu můžou hrát asi celkem kdykoliv během dne, ale ono je to moc dlouho nebaví, takže většinou u toho vydržej tak půl hodiny, dýl ne.

K: Jak používáte Vy osobně digitální technologie?

B: No tak já využívám počítač jednak k práci, na čtení zpráv a k zábavě jako ke sledování filmů, nevím, nějakých pořadů televizních, nevím no.

K: A snažíte se někdy používat ty technologie dohromady s dětma?

B: No, já nevím, co třeba máte na mysli?

K: No, jestli se třeba koukáte společně na ty pohádky nebo na videa?

B: Jo, tak jo, tak s nima něco sledujem. Podle toho, co to je. *smích*

K: A vysvětlujete jim třeba při tom, jaký obsah je pro ně vhodný a tak?

B: Jo, vysvětlujem. Myslím, že i oni samy na to přišly, že když jsem náhodou zrovna nebyla u toho a skončila jim pohádka. Na Youtube se, že jo, rovnou spustí nějaký další pořad. Tak samy zjistily, že tam jsou, je spousta věcí, který pro ně nejsou a přiběhly jako v šoku, že se tam objevilo něco prostě, co se jim nelíbilo. No, tak si to vysvětlujem. Že když jim skončí pohádka vlastně, že to maj spíš vypnout nebo zastavit, že tam nejsou věci určený pro ně.

K: A kdy tak odhadujete, že se s těma technologiema poprvé seznámily?

B: No jako s tím, že jsou v počítači pohádky vědí třeba od roka, roka a půl. A jak ještě ty mladší, tak vlastně čím, nevím, ... Tak třeba ta nejstarší, myslím si, že třeba tak od roka a půl a ty pak klidně i dřív, protože to tady měly ty starší puštěný.

K: A vidíte, že by to na ně mělo nějaký jiný vliv než ostatní činnosti, kterým se věnujou?

B: Jo, jako myslím si, že určitě. Právě to máme schválně dáno, že se kouká až večer na pohádky, protože když se koukaj takhle dopoledne, tak jsou vlastně z toho dost unavený jako když chci, aby dělaly nějakou práci, nebo aby se nějak rozvíjely, tak musej to dělat vlastně dopoledne nějakou jako, si malujou nebo si dělaj korálky nebo nevím si hrajou třeba jenom s legem, tak z toho zdaleka nejsou tak unavený. Po tom vlastně jsou unavený a takový jako znužený, těžko se jim do něčeho dalšího pouští, když to maj během toho dne. Když jdou pak spát většinou vlastně jako usínaj dobře. Není to tak, že by je to nějak vydráždilo večer, že by nemohly usnout. A nevím, co ještě takhle. Přijde mi, že to takhle ani delší dobu nevydržej. Tim, že to maj nastavený, že se koukaj třeba dvacet minut až maximálně tu hodinu, tak pak dýl už je to většinou nebaví. Když jsou právě třeba nemocný, tak to maj rádi, když pak maj nějakou změnu činnosti.

K: Říkala jste, že teda maj maximálně hodinu denně.

B: Jo.

K: Proč jste se rozhodla to omezit zrovna takhle?

B: No, tak jednak proto, že jsem taky pedagog a logoped a vim, že to má velký vliv na rozvoj nervový soustavy a řeči a vzdělání vůbec, takže myslím, že jsme celkem poučený rodiče.

K: A odkud teda čerpáte ty znalosti? Vy teda asi z toho Vašeho vzdělání...

B: Jednak ze svého vzdělání a se i jako zajímám, zajímám se o to no. Zajímám se celkově, jaký mají vliv taky média na děti. A ty děti právě třeba teďko nemaj teprve, tak jsem říkala, že mobily až od dvanácti. Taková jsem zlá na ně. *smích* Už jsou asi jediný teďko ve třídě, ty nejstarší, kdo nemaj mobil. Asi v tomhle budem trošku vybočovat z toho.

K: A bavíte se třeba s ostatními rodiči o té výchově a jak v ní postupujete?

B: No, bavíme. Nebo tak jako, říkám... třeba spíš jako říkám rodičům, že to nemáme a proč to nemáme a většinou na to rodiče spíš reagujou tak, že jim to nepřijde tak důležitý jako ostatním, takže mi jako přijde... Přijde mi, že se to těžko někomu vysvětluje, že to není dobrý. I když třeba rodičům samozřejmě dětí, který mám v péči, tak těm se jim to snažim důrazně vysvětlovat, že by si měli s dětmi více povídat, ale jako nevim no. Přijde mi, že všichni se soustředěj na nějaký svoje zaměstnání a že je pro ně vlastně, že většina dětí tráví mnohem víc času... trávením hlavně na mobilech asi no.

K: A setkáváte se někdy jako vyloženě s negativním postojem vůči tomu Vašemu způsobu výchovy?

B: To ne. Spíš, že nevim jak děti. Jako třeba děti ve škole, ty starší už, tak jim říkaj spolužáci, že nechápou, jak to můžou vydržet jako bez mobilu a co jako vůbec dělaj *smích*, ale oni se s tím... celkem se s tím vyrovnávaj dobře. Tak občas se někdo jako diví, jak je to možný, jakože to zvládáme bez televize a tak. Jako neříkám, že jsou děti bez pohádek, jako maj pohádky a myslím, že to takhle stačí no.

K: A řekla byste, že vlastně ty děti nějakým způsobem více zběhlý v ovládní těch technologií než Vy jako rodiče?

B: No než jsme byli my jako v jejich věku tak určitě. Samozřejmě, protože to ještě počítače teprve začínaly, mobily nebyly vůbec, tak určitě. Myslím si, že v tom budou vzdělanější už jenom proto, že to viděj, nevim, třeba, že viděj u starších kamarádů, jak si natáčí filmy na

mobil a jak se to dá sestříhat, tak určitě je to bude jako zajímat a určitě se o to zajímat budou no.

K: A ve školce to maj nastavený jinak?

B: Myslím si, že ne. Tak oni občas jim tam pustí nějakou pohádku. Ve škole mobily nemůžou mít, jakože to nemají dovoleno. Vim, že se jednou stalo, že nějaká paní učitelka řekla při suplování, že si děti můžou dělat něco na mobilech a že se vlastně proti tomu dost rodičů ohradilo, že chtěj *smích*, aby aspoň ve škole nedržely mobil v ruce. Což vlastně pro mě bylo překvapivý, protože mi přišlo, že jim to je jedno, ale tak vlastně myslím, že ve škole, že se snažej to dodržovat, aby děti mobily nepoužívaly a občas jim pustěj nějakej film, když je nějaká příležitost, ale myslím si, že je to podobný.

K: A snažíte se to nějak prosazovat, když děti hlídá někdo jiný?

B: Ne, jako když jsou u mojí mámy, tak moje máma má televizi a je to takový jako lákadlo pro ně, že jsou tam rádi, že tam můžou hodně času trávit, a tak moje máma ví, že to moc nechci, aby moc času u toho trávily, ale tak určitě tráví víc času u televize než by trávily doma. Zás já potřebuju, aby je hlídala, takže *smích* to jako nijak neomezuju. Ale maj tam hodně lega, tak pak si hrajou s legem. A tchán s tchýní nemaj taky televizi a jsou taky učitelé, takže se jim snaží hodně věnovat. Hodně jim čtou a berou je na výlety, takže tam to nemusíme řešit. No a když jsou někde u kamarádů, tak to neřešíme.

K: A funguje to na ně, to používání mobilů nebo koukání na televizi, jako něco, co je láká?

B: Jo, jako určitě je to něco, co by chtěly, ale vědí ode mě, že si myslím, že to není dobrý trávit u toho moc času. Jako rovnou když to třeba používaj, když se delší dobu koukaj, nevím třeba u kamarádů, který maj třeba děti mobily, takže tam strávěj na návštěvě třeba dvě hodiny, kdy čuměj jako do mobilu, tak se jich pak ptám "a jak ti teďko je?" jako jestli, jednak jak se cejtěj, protože většinou maj hrozně špatnou náladu potom. Jsou takový jako otrávený. Je vidět, že jsou hodně unavený maj špatnou náladu. Je to takový, že vlastně nevědí, co dělat dál. Myslím si, že to má jako vliv na nějakou psychiku jejich. Myslím, že je to hodně od únavy a že to hodně cejtěj, že je to takovej jako ztracenej čas nebo nevím. Že ty starší už to jako vědí, že je dobrý dělat i něco jinýho. Ty mladší, pro ně to je zatím v tom předškolním věku myslím, že je to hlavně takový lákadlo a že to tolik nedokážou ještě zpracovat, že to vlastně, že by si to uvědomily. Myslím si, že ještě ta předškolní to ještě jako neví, že to je jako z toho. I když si

jako ukazujem si na to jako říkám ji, přesně až se tam dokouká a nebude chtít nic dělat, tak řeknu "tak teď budu muset jít ven", protože bude přesně otrávená, no.

K: A funguje to někdy jako nějaká odměna za to, že byly hodný?

B: No, funguje. Funguje to tak večer. Že musí mít uklizeno, musej bejt vlastně připravený jako do postele. Tak to maj přesně, když neuklidí včas a už je pozdě, tak jsou bez pohádky. Tak je to taková večerní odměna, to jako jo.

K: Jste vlastně říkala, že u těch starších už je to vidět, že si vybudovaly nějakou odolnost vůči tomu. Dá se to tak říct?

B: Jo, jo myslím si, že jo. Že vědí, že to nemusí být zdravý.

K: A čemu to připisujete?

B: No jednak tomu, že spolu o tom mluvíme. Jako o těch pocitech. A no, nevim, a pak taky tomu, že si na tom nevytvořily jako tu závislost dřív, že toho nemaj tolik. Nemaj ten přísun. Nemaj svůj mobil, na kterým by mohly být už jako od dětství. Nevim, moje děti vlastně, co takhle ty předškolní ještě využívaj, co jsem neřekla, koukaj hodně na fotky. Prohlížej si fotky v mobilu, tak to vlastně dělaj jako nejvíc, ale přesně myslím, že to je... má to jinej efekt než třeba hry nebo sledování filmů nebo pohádek. Že sice to taky je ten kontakt s tím mobilem, ale není to takový no.

K: A pak jste zmiňovala ještě tu hru, Matemág se jmenovala?

B: To je Hejného matematika, takže vlastně u toho musej přemejšlet hodně a musej počítat a vlastně si i počítaj i na prstech během toho, že vlastně musej jako ten mobil odložit a spočítat si to, takže je to pro ně vlastně jako náročnější a únavnější. proto taky u toho nevydržej tak dlouho, protože za chvíli si řeknou "už se mi nechce počítat" a tím pádem to jakoby skončeje. To přerušeje, protože nemůžou dál postupovat.

K: A takže vidíte i nějakej přínos v tom smyslu, že je tam i pozitivní stránka užívání technologií.

B: Jo, jo. Akorát člověk musí hodně vybírat. Asi se tam dá najít i víc, já vim, že holky mě teďko prosily, abych jim stáhla takový to Lingea, nebo něco takovýho na překládání, nebo překladač vlastně. Že tam maj překládat věty. Tak já teďko akorát nemám vůbec na mobilu místo, protože tam mám spousta aplikací a docházky jejich do školky a do školy. Tak jsem říkala, že až si dodám paměť, že jim to tam kdyžtak stáhnou. No, takže tam vlastně nic moc

nemáme. To je taky takový omezení *smích* já jsem na to vlastně dost líná, jako jim zařizovat jako nějaký to, aby tam něco mohly mít u mě.

K: A přemýšlela jste třeba nějak jinak nad výchovou u prvního dítěte? Jako v čem třeba spočívala ta změna?

B: Jo, tak určitě jsem, nevím, no tak, ... Jako měla jsem takovou představu přesně tý alternativní jako výchovy *smích* a postupně se to tak obměkčuje, ale... Myslim, že to pořád držíme. Pořád jsme si tu televizi nepořídili. A nevím no, spíš myslim, že teprve ještě vyměknou s těma mobilama, když jich bude víc. Já jsem teď teprve začala před rokem, jsem začala chodit do práce, takže vlastně je to logisticky náročný, že holky musej samy chodit ze školy. Musej se navzájem vyzvedávat a že vlastně je potřebuju jako kontrolovat. Takže vlastně maj volací hodinky. Aspoň, abych jako mohla zjistit, jestli se všichni navzájem vyzvedli a jdou společně domů. Takže uvidíme, jak to bude časem. Myslim si, že postupně se to tak uvolňuje u nás doma.

K: A pozorujete jako nějakou dynamiku mezi sourozenci? Že by se nějak navzájem ovlivňovali?

B: No, tak určitě, ale nevím jak *smích* Jo, tak jako ty starší jsou prostě vzorem, tak co dělaj to taky zajímá ty mladší. Myslim, že je i výhoda to, že hodně holky čtou. Takže hodně viděj jako, že si berou i ty mladší knížky do ruky spíš než že by pracovaly s mobilem.

K: A kdybyste to měla popsat nějak obecně, myslíte, že se v tý výchově spoléháte spíš na nějaký ty Vaše znalosti nebo se řídíte i intuitivně?

B: No jako asi obojí. I intuitivně, tak já když vidim, že něco dětem nedělá dobře, nevím... Jako když sledujeme některý ty pohádky, tak vlastně mi přijde, že po některých jsou děti jako takový agresivnější, já nevím. Třeba jsme zakázali vlastně sledovat Lego Friends, nebo nějaký tyhle ty, co jsou takový jako vyloženě reklamní, jsou takový hodně, na ten mozek mi přijde, že to je vyloženě jako agresivní, tak vlastně se to snažíme, aby na to nekoukaly. Tlapková patrola, to vlastně to taky, to holky, ty malý maj hrozně jako rádi, ale přijde mi, že to, že se potom chovaj jako fakt zvláštně. Jsou potom takový rozjívěný hrozně, nebo jdou do takovejch extrémů jako v chování, takže to třeba se nějak snažíme omezit.

K: A čím myslíte, že to je? Zmiňovala jste to reklamní zaměření...

B: No, je to takový afektovaný. Jako i hlasy jsou hodně... maj takovou jakoby anglickou intonaci. Je to takový, jako když to z tý angličtiny jak to asi napodobujou. A je to fakt, je to

hrozně afektovaný jako no, a přijde mi, že oni pak jsou s tím úplně taky takový jako vydejření nevim, a u těch Lego Friends, jestli tam je vyloženě jako nějaká skrytá reklama, já nevim, ale přijde mi to fakt zvláštní. Jako, přišlo mi i, že se víc v noci budily najednou. Že měly přesně takovej jako, nevim, ... Takže to mi přijde, že je taková intuice jako, že mi něco intuitivně přijde, že to není jako dobrý, že to má nějaký jako horší vliv, tak to pak omezujem víc, no.

K: A ještě jsem se chtěla zeptat, jestli máte pocit, že vždycky víte, co ty děti dělají na těch přístrojích?

B: Většinou jo. Myslím si, že docela máme. My tady teda máme tři počítače. Ten počítač, kterej teda využívaj děti, je vlastně v kuchyni. Máme jako obývací s kuchyní, takže vim většinou co tam dělaj. A občas si ho berou holky do pokoje, že chtěj v klidu poslouchat audio knihu Harryho Pottera, tak to pak jako doufám, že tam nedělaj nic jinýho *smích*, ale tak to vim proč si ho berou k sobě. Myslím, že jo. Zatím nad tím přehled mám.

K: A snažíte se nějak kontrolovat obsah, který Vy sledujete před dětma?

B: Málodky sledujeme s dětma pořady, který chceme sledovat my. Většinou si pouštíme, až když děti spí, nějaký filmy, který chceme my vidět, nebo seriály. Leda manžel sleduje sport nebo zprávy, tak ale vlastně se snažíme, aby věci, který chceme sledovat jenom my, tak aby u toho vlastně děti nebyly, no.

K: A dáváte těm dětem jasně najevo jakoby jestli souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím na co se koukaj?

B: Jo, to jako jo. Jako se vlastně děti vždycky musej dovolit, jestli na něco směj koukat nebo ne, no.

K: A upravujete ty pravidla někdy podle nějaký konkrétní situace, třeba jste říkala, že když jsou nemocný?

B: Hmm

K: A ještě někdy?

B: No o prázdninách asi, nevim, když prší, nevim.

K: A regulujete nějak i časově?

B: No teda večer a dvacet minut až hodina, to je takovej max.

K: A jsou nějaký situace, kdy mají vyloženě zakázáno ty technologie používat?

B: Myslíte jako trest?

K: No spíš, jestli jim vysvětlujete, že v nějakou situaci je to nevhodný, nebo že...

B: Jo, tak většinou nechci, aby si pouštěly dopoledne. Že i když jsou nemocný, tak vlastně chci, aby dopoledne se nějak bavily jinak. A nevím no tak jako když máme nějakou návštěvu, tak chceme, aby se věnovaly spíš návštěvě a nějak si hrály společně než a třeba aby si aspoň nějaký čas hrály a pak že si třeba společně můžou pustit nějakou pohádku. Nevím, to jsou takový spíš výjimečný situace, kdy člověk řekne jako "dneska ne".

K: A přijde Vám, že je dostatek informací k tomuhle tématu?

B: Myslím si, že je, ale pro toho, kdo je hledá. Přijde mi, že spousta lidí, že to k nim jako nedoteklo, že to prostě není pro děti dobrý.

K: Takže Vám přijde, že vlastně nemají ani ponětí o tom jaký závažný následky to může mít?

B: No vlastně nemůžou mít, protože jinak... Já jako nechápu, jak je možný, že máma dá v metru dvouletému nebo ročnímu dítěti mobil do ruky a pustí mu tam nějakou hloupost. Že neví, že jednak se mu kazej oči, že to má prostě na rozvoj té nervový soustavy vliv. Přijde mi, že lidi prostě nevědí, že do osmi let opravdu jako mobil do ruky nepatří no.

K: A vidíte teda rozdíly ve vývoji u Vašich dětí a ostatních?

B: Vidím, no. Jednak řečovej. Moje děti prostě mluví hezky. A myslím si, že to není jako tím jako, že jsem logoped. Ale, že prostě přirozeně se jim tím, že jsme prohlíželi knížky, tím, že jsme si hodně povídaly, tak že se prostě to všechno přirozeně naučily. A vlastně spíš až teďko s tou nejmladší musím vyloženě soustavně tu řeč trénovat. I proto, že prostě máme na ni málo času a možná i proto, že ten mobil viděla víc nebo má víc prostě pohádek. Jako je to klidně možný, že je to tím. Že se jako, že s ní vlastně teďka musím cvičit sykavky a r a ř. A jako děti spíš, naše děti jako ve třídě patří k těm chytřejším. No, mají samý jedničky, vlastně teďka i ve čtvrtý, ve třetí. Tak jako myslím si, že by to klidně mohlo vypadat jinak, kdybysme koukali na telku a hráli na mobilech, no.

K: A třeba jako, co se týče pozornosti a paměti? Tam taky pozorujete nějaký rozdíly?

B: No, myslím si, že jsou jako naše děti v pořádku. A já to vidím, samozřejmě v praxi, že spousta dětí s tím má strašný problémy. Myslím si, že to jako může být i tím, že my to nemáme. Tak holky si všechno pamatují a i hodně čtou a fakt si toho pamatují strašně moc. Ze všech encyklopedií, mají už teďka víc informací než já. Dneska mě úplně ztrapnily, že

prostě nevim, co je a jak vypadá tapír a *smích*, a ještě jsem řikala "fakt nevim, tapír americký to žije v Austrálii, ee, to je vlastně asi blbost". Takže tak jako přijde mi, že jako čerpaj spoustu informací jiným způsobem než z internetu a že jim ta paměť funguje mnohem líp jako.

C Rozhovor č. 3

K: Tak a na začátek jsem se teda jenom zeptat, jestli byste mohla popsat Vaši rodinu, kolik máte dětí a tak.

C: Žijeme v domácnosti čtyři. Jsme dva dospělí. Já a manžel a máme děti necelých 5 let a 2,5 roku.

K: A obě dvě jsou teda zatím ve školce?

C: Ano.

K: Jo, dobře. A jenom kolik Vám je?

C: 35

K: Hm, tak a co pro Vás znamená mediální rodičovství? Co všechno si pod tím představíte?

C: No, tak asi snaha vychovávat děti, tak aby médiím rozuměli, aby věděli jak se... jak se používají, jak jakoby... Když vezmu média, no tak jakým způsobem si třeba získávat informace ve chvíli, kdy nějaký informace budou potřebovat nebo k čemu vůbec média slouží, nějakým způsobem se snažit to dětem vysvětlit.

K: A jak byste řekla, že probíhá taková výchova nebo vzdělávání u Vás doma?

C: U nás doma, no, tak v tuhle chvíli, tak u toho mladýho zatím vůbec nijak, řekla bych. A u toho staršího, tak ten už vnímá reklamy. Takže v podstatě ten už v tuhle chvíli ví, co je to reklama. To jsem mu už vysvětlovala, protože když třeba někde jdeme, a tak on je hodně vnímavější, takže se ptá co, kde... vždycky "Maminko a co je toto a co je tamto a co je toto?" Tak já mu vysvětluju, že vlastně existují reklamy a když chce někdo na někoho něco upozornit, že něco prodává, že něco nabízí, tak tomu vytvoří reklamu. Tak u toho staršího jsme ve fázi vysvětlování reklamy, spíš už ví, co je to reklama. Tak když vezmu tohleto média. Berete asi média i zprávy, předpokládám?

K: Hm, jo, jo.

C: Taky do toho spadají. Tak zprávy taky. Už vnímá, že existují zprávy. Už jsme mu pouštěli na Děčku dětský zprávy, ač teda u nás televize moc neběží, tak tohle a dospělácký zprávy už taky hodněkrát viděl. Tak v podstatě i dospělácký zprávy už viděl, a to už docela dlouho, když to vezmu. Tak v podstatě, no vidíte to, jak dlouho už probíhá...? Tak to byl asi jeho první

kontakt vůbec se zprávami, byl v době, kdy vypukla ukrajinská krize. Takže to už máme skoro dva roky. Takže někdy potom třetím roce se mnou začal třeba sledovat zprávy a tak dál.

K: A kdybychom to vzaly ještě v tom širším slova smyslu a počítaly do toho i veškerý jako digitální technologie? Tak jak byste to popsala, to rodičovství v tomhle ohledu?

C: S digitálními technologiemi?

K: No směrem k jejich používání.

C: Jako jestli děti maj svůj jakoby telefon nebo jak to myslíte?

K: No, no, no.

C: Ne tak telefon nemají a náš telefon taky nepoužívají a ani to neumí. V podstatě jakoby znají samozřejmě telefonování. Vědí, že telefonujeme. Telefonujeme často i přes Skype, takže vědí, že se dá telefonovat s videem jakoby videohovor anebo vědí, že se telefonuje teda klasický hovor přes telefon. Samy používat telefon neumějí a oni samy jakoby tyhle děti, nebo teda naše děti, nevím teda jak ostatní děti, ale naše děti mají kontakt s telefonem v podstatě jenom za účelem sledování třeba nějakého videa, a tak a to v hodně omezené míře. My se snažíme tady tyto věci nedělat.

K: A proč?

C: Já si myslím, že na to ještě mají čas. Takže v podstatě, no tak, co si budeme povídat většinou je to o tom, že potřebujete to dítě nějakým způsobem třeba zabavit na nějakou dobu a už nemáte *smích* a už, už vám došly možnosti. Tak prostě posadíte dítě k televizi a v tu chvíli ho vypnete. Takže jakoby to dítě vypnete svým způsobem. Takže to používáme opravdu jenom, jenom hodně omezeně, pokud je to nezbytné nebo třeba, my často cestujeme, takže když máme desetihodinový let, no tak prostě, když to dítě je zrovna vzhůru nebo tak, tak má možnost se dívat na videa, ale takhle během dne jako nemají každodenní přístup třeba k televizi, k videům na telefonu a tak dál. Je to prostě pokud možno výjimečná záležitost u nás doma. Ale vědí, že se to běžně používá. Běžně to teda používají třeba jednou, dvakrát týdně ke komunikaci s rodinou. Protože manželova rodina nežije tady v České republice. Takže za účelem komunikace s rodinou, takže přes nějaký WhatsAppový videohovor, nebo i moje rodiče žijou dál, takže i s mými rodiči nějaké videohovory. Tak takhle moje děti používají asi technologie, když to vezmu nebo nevím. Ptejte se možná konkrétněji.

K: No a ještě jsem se chtěla zeptat jaký všechny jako digitální technologie jsou vlastně dostupný u Vás doma pro ty děti? Vy jste mluvila o té televizi...

C: Máme televizi. My s manželem oba dva pracujeme přes počítač, takže máme tady počítače, ale k tomu děti se nedostanou. Děti mají svůj starý počítač jakoby svůj starý notebook, který nejede, takže ho mají k tomu, aby si mohly ťukat do klávesnice, otvírat, zavírat a předstírají, že pracujou. Ale ten počítač nejde zapnout. Tak to mají jako takhle k dispozici. Potom máme na písničky nebo technologie, no, když to vezmu tak, tak na písničky mají dostupné rádio, kde si můžou pouštět CD a kazety a hraje tam rádio jako takové. Přes telefon fotíme, takže foťák. To je pravda, že ten starší se zajímá i o fotografování tady z toho pohledu. Takže už taky párkrát chodil a snažil se na telefon fotit. nedávno se mu dostaly do ruky jakési hodinky dětské, tak z toho byl teda nadšený. To byly velký dětský hodinky, a to mělo foťák a nevím, co všechno. Tak s tím se poměrně rád seznamoval. Takže to tak nějak jako naznal, že to nebo zjistil, že to vůbec existuje, ale svoje nemá. A nevím, co ještě Vás napadne a řeknu vám, jestli to máme nebo ne, protože já v tom jakoby nežiju a nejsem úplně technologicky zdatný člověk, takže ani nenaznám, že to berete za nějaká média nebo technologie, tak povídejte.

K: Já myslím, že jsme prošly všechno, ty počítače, televizi i ty telefony, a ještě teda jak často byste řekla, že ty děti teda používají něco takového?

C: No tak, jsou v tom kontaktu, když to vezmu všechno, každý den, Jo, vidí, že já třeba sedím u počítače vzhledem k tomu, že mám pohyblivou pracovní dobu. Takže děti si vedle hrají a vědí, že já tady sedím u počítače a pracuju. Takže ten kontakt mají určitě každý den. Stejně tak s televizí. Artí telefonuju, Artí telefonuju. Takže ten kontakt mají každý den, ale že přímo používají to bych řekla, že ani ne jednou denně.

K: Jo, jasně a Vy vlastně používáte technologie asi každý den?

C: Ano.

K: Hm.

C: Bohužel.

K: A používáte je občas jako společně s dětmi? Jakože se třeba spolu na něco koukáte nebo právě třeba spolu fotíte?

C: To ano, to ano. V podstatě ve chvílích, kdy děti používají technologie, tak já je používám s nimi. Jako určitě to nemají k dispozici samy. Ve chvíli, kdy se dívají na televizi, tak to záleží...

Většinou je to proto, že já potřebuju něco udělat, vyřešit. Takže pokud jsou u televize třeba na tu půl hodinu, tak mají zapnuté nějaké, buď jakoby mají nahraný, mají zapnutý kanály, kde nejedou reklamy, takže tam mají čistě jenom takový ty dětský videa. A to potom je bez mojí přítomnosti. Ale pokud používají telefon nebo Skypují a tak, tak používají telefon na focení nebo teda mají Skypovat nebo přes nějaký jiný kanál, tak u toho vždycky jsou jako rodiče. Takže nějakým způsobem společně a říkám ten náš starší je takovej vnímavěj, takže se hodně ptá, zajímá se, chce věci vysvětlovat, a to samozřejmě má naši podporu.

K: A myslíte, že je to důležité vlastně takhle jako s dětma používat ty technologie a vysvětlovat jim to přitom?

C: Myslím si, že ano. A upřímně hodně váhám, v jakém věku tohleto začínat a nezačínat a tak dál. Jdeme na to spíš pomaleji než rychleji. Myslím si, že důležité to je, aby to všechno znaly, uměly a rozuměly tomu. Ale neženu se do toho zatím jakoby jdeme na to pomalu.

K: A vnímáte, že by ty technologie měly na Vás nějaký vliv?

C: Jak to myslíte vliv?

K: No, jestli vlastně, když je jakoby používáte Vy třeba k té práci, tak jestli to má na Vás jiný vliv než jiné činnosti? Jestli sama na sobě pozorujete něco, co je specifický jenom pro ty technologie, třeba únava nebo pozornost?

C: Jo tak, myslím si, že ne. Já teda pracuju na počítači, takže v podstatě celá moje pracovní doba je s počítačem, ale myslím si, že to mám v podstatě dobře odstíněné nebo nastavené. Snažím se dělat si vlastně nějakou takovou technologickou hygienu. Takže v podstatě vypnu počítač a pak už se k tomu nevracím a stejně tak telefon neberu do ruky a tak dál. Nemyslím si, že bych s tímhle tím měla nějaký problém. Že když u toho sedím dlouho, že bych měla zhoršenou pozornost. Jediné co, tak jsem naznala u našich dětí. Měli jsme období, kdy v podstatě, když jsem nám narodilo druhé dítě, a tak to starší mělo trošku víc televize. Řekněme třeba každý den zhruba hodinu. Ve chvíli, kdy to měl puštěné třeba dvacet minut nebo se to blížilo půl hodině, tak potom jsem u něho viděla takový právě, ... Na základě toho jsme to hodně jakoby... osekali a dneska tu televizi nemají skoro vůbec. Ale když měl zhruba kolem třech let ten náš starší a potřebovala jsem třeba řešit menší dítě a zapla jsem mu televizi, tak po těch dvaceti, třiceti minutách jsem u něho viděla, že byl potom takový hodně nervózní. Nešlo o to, že jsem to vypla, ale potom byl takovej jakoby všelijak, takový nálady byly jeho

všelijaký. Myslím si, že mu to nějak působilo možná na nervovou soustavu, nebo nevím, jak to nazvat, ale nebyl úplně, nebyl úplně svůj, bych tak řekla *smích* Nevím, jak to popsat.

K: Hm.

C: Takže potom jsme to, na základě toho jsme hodně osekali tu televizi.

K: A vlastně když jako povolujete dejme tomu těm dětem to koukání na televizi nebo něco jiného, dáváte to jasně nějak časově ohraničený nebo nějaký jiný pravidla k tomu používání?

C: Ve chvíli, kdy se maj dívat na televizi, tak si předem domluvíme, jak dlouho se budou dívat, čímž oni ještě neznají čas, ale je to o tom, že se podívají třeba, nevím, já nevím, že se koukají třeba na Pata a Mata, tak koukneme na tři díly a pak to vypneme. S tím, že třeba po dvou dílech mu ještě řeknu, že už bude ten třetí a pak to vypneme. On to pak sám vezme a vypne. To máme nastaveno takhle. No a to focení, třeba když chce fotit, tak to ne, to většinou ho to nějak chvilku baví a on to potom sám toho nechá. Telefonování je taky nějakým způsobem ohraničeno tím, že už ho to pak přestane bavit, nebo pak si já začnu povídat anebo už to prostě pak vypneme. Ale ta televize, to máme vždycky jasně domluvený za jak dlouho to vypneme.

K: A ty děti to baví ty digitální technologie nebo ta média jako obecně?

C: Toho staršího ano a toho mladšího moc ne. Ten v podstatě, i když je to zapnutý jednou za čas, tak u toho vydrží tak deset minut a jde si dělat něco jiného.

K: A dožadují se třeba občas používání těch technologií?

C: Hmm, to ne.

K: A sta...

C: Asi právě...

K: No?

C: Myslím si, že právě proto, že to nemají každý den a nejsou na to zvyklí. Určitě ve chvíli, kdybychom jim ty nějaký ty videa pouštěli každý den nebo v určité situace, tak by se toho potom vždycky dožadovaly, že už by na to byly zvyklí.

K: Takže to není tak, že by to měly za odměnu?

C: Ne, to určitě ne. Já v podstatě jakoby řeknu, že *smích* u nás je to tak, že já řeknu, že si jdu pustit televizi nebo navrhnu "Co kdybychom si pustili videjko?" a je to naprosto random, random z jejich pohledu. Z mého pohledu je to, že já zrovna potřebuju teda, aby v klidu zůstaly u té televize sedět a dívaly se, protože prostě vím, že potřebuju vyřešit nějaký hovor nebo něco, když jsou nemocní nebo jsou doma a já vím, že potřebuju, aby mě nepřišly rušit, nebo tak. Takže z jejich pohledu je to naprosto random, a já to mám prostě jasně daný, kdy jim jenom tu televizi chci pouštět.

K: A vy teda vlastně aktivně přemýšlíte nad tím, jak budete ty děti vychovávat v tomhle směru. Máte třeba nějaký zdroj informací odkud čerpáte nebo tak něco?

C: Ne, nemám. To jsem si takhle nějak nastavila, protože to беру tak, že ta televize. Bavíme-li se teda konkrétně o televizi, tak to беру tak, že ta televize jim nedá vůbec nic. Já teda až teď nedávno jsem objevila Děčko a zjistila jsem, že tam jsou nějaké, jako různé výchovné asi programy, videa a tak dál. Ale ještě jsem si to nestihla pořádně nastudovat a podívat se, kde se to tam všude dá najít, protože tam je to někde na tom internetovém připojení, a to jsem si ještě vůbec ještě nestihla nastudovat a zjistit, kde to tam je. Takže v podstatě, teďka je to blokový, takový mnou, že si chci zjistit, co vlastně všechno přes ty videa jim můžu pouštět, aby to vůbec třeba aspoň k něčemu bylo a nekoukaly na nějaký, s prominutím, když to tak řeknu přiblblý videa. Tak... Takže jakoby zdroj zatím žádný nemám, něco čím bych se vyloženě řídila. Takovej nějaký osobní pocit, že prostě nechci, aby u té televize seděly každý den. No a dlouho.

K: A co Vám přijde třeba jako výchovný na těch programech na Děčku, nebo proč se Vám to líbilo?

C: No já jsem zaznamenala, ... Říkám, ještě nevím, co všechno tam je. Ale viděla jsem tam nějaké video ohledně dopravy, dopravní výchova. Viděla jsem tam něco zdravotnický zaměřeného k první pomoci. No, tady tímhle tím směrem, tady tenhle ten směr, to mi přijde určitě zajímavý. A tak dál, takže prostě, ... Když už hlavně ten starší, ten už to určitě, za mě určitě to vnímá, že už bude mít pět let, ten mladší, co má dva a půl, nevím, kolik si z toho vezme nebo u toho opravdu jenom vypíná mozek. Ale říkala jsem, toho to zase nebaví dýl jak deset minut. Ale pokud ten starší u toho má třeba nějakou dobu už sedět, tak bych chtěla, aby si z toho třeba i něco vzal, pokud možno. Takže se chci zamýšlet nad tím, jaký ty videa mu začít pouštět, když už.

K: Hm, takže myslíte, že ve výsledku by to třeba mohlo mít i nějaký jako pozitivní přínos pro ty děti?

C: To určitě. To jakoby neříkám, že je to zlo a děti se tomu mají vyhýbat. To určitě ne, ale určitě to musí být regulovaný ze strany rodičů. To rozhodně.

K: No a mají to ty děti nastavené jinak ve školce.

C: To určitě. V naší školce jsem pochytila, že jim pouštějí nějaká videa odpoledne a mají tam nějaké hudební programy. Ty děti podle toho tančí. Maj to jako zábavu, v podstatě doprovodný program. Takový doprovodný, no.

K: A stane se někdy, že když děti někdo hlídá, že se ty Vaše nastavená pravidla porušují?

C: To asi není o tom, že by to byly moje nastavený pravidla, který se porušují. Ale spíš o tom, že ty pravidla z mé strany jsou volnější. Naše děti jsou ještě malé a v podstatě jedinej, kdo je takhle někdy hlídá delší dobu a má potřebu třeba jim zapnout televizi, tak je jejich babička. A ta jim třeba pustí televizi, takže se třeba dívají dýl a pouští jim právě třeba Děčko. Ale není to o tom, že já bych řekla, že nechci a babička to pustí. Ale spíš o tom, že chápu, že třeba pro ni je náročnější hlídat dva kluky a potřebuje je prostě vypnout. Takže jim tu televizi pustí nebo po obědě, když jeden spí, ten malej spí ještě po obědě. Takže když spí a babička po obědě si chce odpočinout, tak prostě tomu staršímu pustí Děčko. Ale za mě je to v pořádku. Vzhledem k tomu, že u nás doma to není běžná denní praxe, tak nevidím důvod, proč třeba o víkendu jednou za čas, to ani není každéj víkend, tak že stráví sobotu, neděli po obědě, co já vim, třeba hodinu, hodinu a půl u televize. Za mě to není problém.

K: A přemýšlela jste nad tím třeba jinak u toho prvního dítěte? Jestli se nějak ten Váš přístup změnil s narozením druhého syna?

C: Tak určitě. Není to o tom, že bych o tom přemýšlela jinak, ale určitě starší syn má jiný přístup k televizi než teďka ten mladší. Nebo míval jiný přístup. Teda spíše je to o tom, že ta situace v tom domově je jiná. Takže když byl náš starší syn jakoby malej, takže jsme měli jenom jedno dítě, tak v podstatě ty digitální technologie, nebo spíš televize, pokud teda mluvíme o televizi, tak televize nebyla vůbec potřeba. Třeba do dvou let televizi skoro jakoby potkal zapnutou, ale ne pro něho. Potkal třeba prostě, že byly zaplý zprávy. Nebo děda se na něco díval nebo tak. Ale nebylo to zaměřeno na něj. Chvilku na to koukl, ale spíš jsem mu vždycky odvedla pozornost k nějakýmu hraní. Zatímco když potom už máte druhé dítě, tak třeba to starší se na něco dívá nebo potřebujete, aby se na něco dívaly, tak jim to zapnu. Takže

určitě to má od nižšího věku, ale není to o tom, že by se můj přístup změnil. Je to spíš o těch potřebách té rodiny.

K: A vidíte na těch dětech, že by se navzájem ovlivňovaly nebo si nějak vyměňovaly znalosti ohledně těch technologií?

C: To asi jediné třeba s tím focením, kdy ten starší měl v ruce ten telefon a snažil se fotit. Já jsem mu to teda nějak teda jakoby vysvětlovala co a jak a to. Tak on potom se snaží být chytrej a jde teda za tím malým a říká, že tady když to zmáčkne, tak tam se to vyfotí a tak dál. Takže se ho o tom snaží poučovat, to určitě. Ale ten malej je ještě hodně malej, má dva a půl roku, takže od něho toho zas ještě tolik jako nevyzvíte.

K: No spíš jsem to myslela právě ze strany toho staršího, no.

C: No tak to v podstatě to jsem asi nějak řekla.

K: A ještě jsem se chtěla zeptat, Vy se nějak bavíte s ostatními rodiči o tomhle tématu?

C: Já se svými rodiči?

K: Ne, myslím jako s ostatními. Jako se známými, kamarády, rodiči ze školky a tak.

C: Jo, takhle. Nevím, ne cíleně, že bychom si sedli a bavili se, ale určitě je to téma, který občas padne a všichni, nebo všichni, ve většině případů se asi vždycky všichni shodneme, že to je takový nějaký nezbytný zlo. Ale nevím o nikom, kdo by vyloženě měl ty děti u té televize posazený pořád.

K: A přijde Vám, že je dostatek informací k tomuhle tématu?

C: Přiznám se, že jsem nevyhledávala vyloženě, takže nedokážu vám říct, jestli, když teďka zadám do Googlu informaci, jak často by měly děti sledovat televizi, tak kolik toho na mě vyběhne. Ale předpokládám, že tam bude napsáno, že čím méně, tím líp, takže *smích* asi tak.

K: A vysvětlujete třeba někdy dětem, jaký obsah je pro ně vhodný a co ne?

C: To zatím ne.

K: Hm.

C: Nebo spíš takhle, náš starší ví, že televize je pro dospělé a že je televize pro děti. Takže třeba večer, když už mají jít spát, protože usínají sami v pokoji, tak vědí, že my sedíme v obýváku a díváme se na televizi. Jakože třeba občas přijdou, že se jdou napít nebo ještě prostě

kvůli všemu možnému občas chodí. Tak přijdou, tak vidí, že máme zapnutou televizi. Tak samozřejmě padly otázky, proč se nemůžou dívat taky nebo že chtějí se dívat. Tak jim řekneme, že to je jako videjko pro dospělé a že to není nic vhodného pro děti. Tak v podstatě na téhle úrovni vědí, že jsou videa určená pro děti a videa určená pro dospělé.

K: A vy jste ještě předtím zmiňovala vlastně, že vlastně u toho staršího, že byl takový jako neklidný po tom sledování té televize.

C: Hm.

K: Proč si myslíte, že to tak je?

C: No, myslím si, že hlavně v tom věku, kdy tohleto nastávalo, kolem těch třech let. Tak je to o tom, že se do toho prostě ponoří a když to tak řeknu v uvozovkách vypne mozek. Takže potom najednou se zase má vrátit do té reality a je to pro něho náročný se zase nějak adaptovat na tu situaci a začít dělat něco jiného. No, nevím, tak nějak mi to přišlo.

K: Jo ještě vysvětlujete někdy dětem, v jakých situacích je vhodný používání přístrojů a kdy ne?

C: No tak s tímto jsme se setkali, asi zatím jenom v letadle, když jsme vysvětlovali, že musí být teda vypnutý. Vypnutej telefon a v divadle, když jsme říkali, že se nesmí mluvit a tak dál. Tak jsem říkala, že i já třeba budu mít vypnutý telefon, aby mi to tam nezačalo zvonit v tom divadle. Tak v tomhle jsme asi říkali, že to není vhodný, jako nějaký životní situace. Myslíte to tímhle směrem nebo to máte na mysli...

K: Jo, jo, a klidně i jako každodenní situace jako v čekárně u doktora a tak podobně...

C: Tak to asi ne, zatím vim o tom, že jsme vysvětlovali letadlo, že jsme vysvětlovali divadlo. A no víte co, ono je to takový asi to je o tom, že se člověk do té dostane a v tu chvíli to třeba tomu dítěti zmíní a v tu chvíli to třeba tomu dítěti zmíní. Ale není to o tom, že bych cíleně myslela na to, že bych jako říkala, teď to není úplně vhodné tohle udělat a tamto udělat. Ono třeba já, vzhledem k tomu, že prostě pracuju na dálku, tak i když někde jdeme jsme v čekárně u doktora, tak se třeba stane, že musím něco vyřídit přes ten telefon. Takže vezmu telefon do ruky, vyřizuju email nebo pokud mi někdo volá, tak jdu bokem a zatelefonuju, tak třeba pak děti vidí, že odcházím bokem řešit ten telefon. Já jim řeknu, že tam musí počkat, že jdu vyřešit důležitěj telefon, odejdu bokem, tam to vyřeším a zase se vrátím. Tak jakoby takhle to vidí a z mého pohledu děti se učí hlavně tím, že vidí, jak řeší situaci ostatní, tak i oni se potom tímhle tím způsobem chovají. Takže pokud uvidí, že netelefonuju tam uprostřed čekárny a

nekřičím do telefonu, ale jdu někde bokem do rohu nebo za dveře si to vyřešit, tak si myslím, že i oni si vezmou tady tyhle ty způsoby chování převezmou.

K: Takže se jim jakoby snažíte jít příkladem i v tomhle?

C: Nejsm si jistá, jestli je to mířeno tím, že já bych chtěla jít příkladem, ale já prostě se chovám tak, jak si myslím, že bychom se chovat měli *smích* a doufám, že to tímto dá dobřej příklad. Nedělám to za účelem těch dětí.

K: Jasně, chápu.

C: Nedělám to za účelem toho vzdělávání těch dětí. *smích*

K: A ještě možná, jak to jako plánujete do budoucna ohledně těch přístrojů jako mobilů a médií?

C: No tak určitě je to věc, o které jsme se bavili i s manželem. V podstatě zatím si nejsme úplně jistí no. Určitě zatím ten starší telefon nemá a nebude ho mít při nejmenším, dokud nepůjde do školy. Ve chvíli, kdy půjde do školy, tak to budeme řešit. Jestli ten telefon mít, nemít. Asi záleží taky kam půjde do školy. To ještě nemáme úplně rozhodnuté. Takže zatím nemáme úplně jasně daný scénář toho, jak to bude vypadat. Ale určitě dokud bude ve školce, tak si myslím, že to u nás bude vypadat stejně. Určitě jsme přemýšleli, kdy mu třeba dát nějaký tablet, aby se naučil tyhle věci sám používat a nemáme na to zatím úplně vyhraněný názor, ale zatím k tomu nesměřujeme. Na druhou stranu, myslím si, že držet ho od toho úplně bokem není v pořádku a ty technologie jsou součástí života a chceme, aby to uměl používat. Takže zatím nemáme na to úplně vyhraněný názor a nemáme jasně v plánu, že bychom si řekli "jakmile bude mít šest let" nebo "úderem první třídy" nebo naopak už před první třídou, aby to nějak uměl, když teda půjde do školy. Protože je to takový, že asi podle té potřeby toho, co se bude objevovat a jak bude potřeba no. Určitě si myslím, že do první třídy to potřeba nebude a asi v té škole potom zjistíme, co všechno potřeba je nebo není ať už vzhledem k výuce nebo vzhledem k ostatním vrstevníkům. Prostě ta společnost a ta situace okolo nás, si myslím, že to tak nějak zformuje. Ale vždycky to asi budeme držet spíš zpátky, než abychom my byli ti průkopníci, že on bude ten první v té třídě, kdo bude mít telefon a počítač a hodinky a všechny tady tyhle věci.

K: Takže vlastně Vám jde o to, aby ty děti byly schopný používat ty technologie, ale bez toho negativního vlivu, jestli tomu dobře rozumím?

C: Určitě, tak ve chvíli, kdy by měl mít nějaký svůj telefon, tablet, něco, tak se určitě dostaneme do té situace, kdy taky uvidíme asi jakým způsobem to využívá. Jak dlouho za den třeba to využívá a tak dál. Jestli to využívá za účelem toho, že potřebuje anebo za účelem toho, že u toho tráví čas. A to je ten veliký rozdíl, a to si myslím, že pak záleží na každém dítěti, že některé asi mají tendence být na tom v uvozovkách závislí, když to takhle řeknu, asi se to tak dá říct anebo některé děti to budou mít jenom za účelem toho, že opravdu na tom dělají ty nezbytné věci nebo komunikují s kamarády, což je taky součástí. Takže to pak záleží na tom, jak to bude. *smích*

K: No, jasně. Chcete ještě na závěr něco dodat nebo doplnit?

C: Nic mě nenapadá. Spíš, jestli jsem zodpověděla všechny vaše otázky.

K: Jo to rozhodně, já vám mockrát děkuju za ten rozhovor.

D Rozhovor č. 4

K: Tak nejdříve bych se zeptala, co pro si představíte pod tím pojmem digitální výchova nebo mediální rodičovství?

D: Tak, no znamená to pro mě teda, že jako rodič je pro mě důležitý vlastně sledovat a kontrolovat a zamýšlet se nad tím, jednak co teda syn sleduje na médiích, to znamená hlavně jsou to nějaký videa, pohádky, na který kouká a jednak taky ten čas strávený s tady těmito činnostmi.

K: A proč je to pro Vás důležité?

D: Tak na základě nějaké četby asi předchozí jsem se dozvěděla, a i tak nějak dává mi to smysl, že jednak teda pokud děti tráví hodně času sledováním prostě televize, mobilu, něčeho, tak vlastně přicházejí o to vlastně, co by mohly dělat místo toho. Zároveň často je to pasivní činnost, což samozřejmě nějakou krátkou dobu, když to dělají, tak si myslím, že je v pořádku, ale když by to měly dělat celý den, tak to určitě podle mě v pořádku není, protože právě přicházejí o to jakoby samy něco vymyslet nebo o pohyb samozřejmě venku a prostě o spoustu věcí, které by mohly dělat místo toho. Tak a druhá část vlastně toho je co konkrétně tam tak jakoby dělají nebo na co koukají. Tak to je teda další věc, protože samozřejmě na internetu je dostupné úplně všechno a člověk se snaží, aby teda ten obsah, který děti ... na který děti koukají byl adekvátní tomu věku, aby tam nebylo něco pro ně škodlivého, děsivého a tak.

K: A v čem Vám přijde, že by to mohlo být škodlivé?

D: No určitě s čím jsem se setkala, hlavně teda na Youtubu, kde se to docela obtížně jako reguluje, co tam si za ten obsah budou pouštět, takže tam je třeba takový násilný ten obsah nebo takový jako strašidelný, děsivý, že mi to přijde. Ani já bych na něco takového nechtěla koukat, natož děti. No a pak samozřejmě čeho se taky obávám je nějaký jako explicitně sexuální obsah a podobně. Tak na to jsem teda našťastí nenarazila moc nikde, ale tak toho se obávám, že je to vlastně hodně dostupné tohleto na internetu.

K: Jo, děkuju. A kdybyste měla popsat nějaký cíl v té výchově v téhle oblasti, tak jak by to vypadalo?

D: Takže ten cíl pro mě je hlavně, teda jedna stránka toho je ten čas strávený, kdy se to snažíme nějak omezovat, ale samozřejmě ne vždycky to jde. Jakože třeba když je syn nemocný, tak prostě stráví mnohem víc času koukáním na nějaký ty videa, pohádky než teda

je obvyklé. Takže, snažíme se, aby měl asi zhruba dvě hodiny denně maximálně s tím, že teda bývá to většinou o něco víc. Ale to mi přijde ještě tak jakože v pořádku. Takže jednak ten čas a druhá věc snažíme se teda to na co kouká ovlivňovat tak, že na Youtube, tam jsem nastavila nějaký ten omezený režim, kde by to snad mělo být teda vhodnější pro děti, ale jako na to se jako mám pocit nemůžu stoprocentně spolehnout. A pak teda máme Netflix dětský a tam jsem trošku klidnější, že tam prostě věřím, že to je vhodné pro ty děti.

K: Co chcete, aby si Vaše děti odnesly a jak byste chtěla, aby přemýšleli nad těmi technologiemi?

D: No tak vlastně momentálně v tomhle věku pořád je to pro něj spíš teda zábava, zatím to pro něj není nástroj. Takhle něco se naučit to už jo, ale teď myslím, aby sám něco s těmi technologiemi, programoval nebo něco takového, to ještě ne, což samozřejmě do budoucna bych byla ráda, aby spíš jakoby se ubíral tím směrem, že tomu bude rozumět, jak v počítači něco nainstalovat. Takže jakoby spíš takhle, aby se učil rozumět těm technologiím, to ano, ale aby tím netrávil zbytečně moc času prostě pasivní nějakou činností, která zase toho tolik nepřináší.

K: A myslíte, že vlastně můžou něco pozitivního přinášet?

D: Určitě. Tak můžou samozřejmě přinášet vzdělávání, což taky někdy používáme. Máme vlastně, syn chodí na angličtinu ve škole a takovou jsou dostupná nějaká videa teda i přes internet, takže to někdy pouštíme. Pak třeba měl na mobilu nějakou matematickou hru, takže tam si počítal. Takže určitě tohleto vzdělávání jakoby je přínos. Ale zase, podle mě by to vzdělávání nemělo probíhat jenom tou formou, jakože nějaké obrazovky, ale určitě je důležitá i prostě mezilidská interakce. Tak to je asi tohleto, to hlavní, co mě napadá. Jinak, pokud se jedná o tu zábavu, tak tam samozřejmě pokud ten obsah je takový jako hezky, což mi přijde, že na tom Netflixu často ty pohádky jsou takový, že prostě se tam podporuje jako takový, jak bych to řekla, prostě lidi, aby se k sobě chovali hezky a, takže, že to má i tenhleto výchovný... výchovný aspekt, což si možná syn tolik neuvědomuje, ale pro mě je to důležitý, aby koukal spíš na takovýhle hezký pohádky, než na tom Youtubu, tam si často pouští, vlastně střelení z těch Nerf pistolí a to mi přijde teda, že to není nic moc. Ale zase tak prostě kluci k tomu asi tíhnou.

K: No, no, no přesně tak.

D: No, určitě. Třeba právě nedávno, nebo asi před půl rokem, jsem si smazala aplikaci Facebooku z mobilu vlastně, kdy předtím to bylo takový, že pokaždý když jsem měla volnou chvíli, tak jsem si otevřela ten Facebook. A vlastně bych řekla, že jsem tam ztrácela čas. Nebo naopak člověk ještě někdy z toho má pak ty špatné pocity, že někdo, nevím, je někde na dovolené a podobně. Takže od té doby, co jsem si to smazala tu aplikaci, tak teda musím říct, že jsem s tím spokojená. Že prostě jednak jakoby tam neztrácím ten čas prostě když mám volnou chvíli, tak můžu opravdu odpočívat nebo si číst knížku nebo prostě vymyslet něco produktivního co udělat a jednak, že člověk nemá tadyty špatný pocity z toho srovnávání se s někým, že by někomu záviděl, že prostě je na dovolený nebo něco takovýho. Takže to je to, co mě napadá.

K: A je to používání technologií něco, co Vašeho syna baví a láká?

D: To určitě. Jako kdyby to neměl omezený, tak kouká celej den na něco.

K: A kdy se s tím poprvé seznámil, nebo kdy s tím přišel poprvé do kontaktu?

D: No, já si pamatuju, že když mu bylo asi tak dva a půl tak občas něco nějaký video třeba na mobilu viděl. Ale že to nebyla ještě taková pravidelná nutnost. To bylo opravdu jenom nárazově. A když mu bylo asi tři a půl, tak tam teda už to pak vyloženě vyžadoval pravidelně každý den jakoby koukat na něco.

K: Má něco oblíbeného, na co kouká?

D: Má něco oblíbeného...? Určitě *smích* spoustu věcí má rád teda pokémony. Takže na Netflixu i seriály o Pokémonech. Pak má rád ty Nerf pistole, takže to je na tom Youtubu na co kouká. A jinak jakoby na tom Netflixu, on tam zkouknuté tam strašně moc už věcí. Za ty dvě hodiny denně, toho stihne hodně.

K: A vidíte, že by to na něj mělo třeba nějaký vliv?

D: Takhle, myslím si, že když je to takhle, když se to daří takhle omezit ty dvě hodiny denně zhruba nebo ty tři maximálně, tak že v podstatě nějaký zásadní vliv nepozoruju. Když je to že kouká opravdu hodně celý den, nebo půl dne, tak to teda je potom špatný. Je takovej úplně, jak bych to řekla, jakoby apatickej potom, anebo naopak hrozně excitovanej zase potom. No prostě to mě vůbec nepřijde dobrý. No, ale občas se stane, že já jsem nemocná a nemůžu se mu věnovat, tak prostě kouká fakt dlouho na něco.

K: A čím si myslíte, že to může být?

D: No asi tam bude víc faktorů. Tak je to taková pasivní činnost, strašně dlouho. Přece jenom on je malej a potřebuje taky jednak něco dělat aktivně – běhat, nějak se vyřádit a asi i ten svůj mozek nějak zapojit trošku jinak. Myslím si, že to není ani kvůli tomu obsahu, co by tam viděl. On může celý den koukat na hezký pohádky, ale ten mozek potřebuje evidentně i prostě dělat něco jiného než celý den pasivně koukat na takovou stimulaci vlastně smyslů. Tak proto si myslím.

K: A jak to má nastavené ve školce? Tam můžou něco sledovat?

D: Já si myslím, že ne. Já si myslím, že tam mají nějaký jakoby něco nějakou pohádku na televizi až jakoby možná, když mají ten odpočinek. Ale to on zas po obědě už chodí domů, takže si myslím, že ve školce nemá téměř nic.

K: A mění se třeba nějak ty pravidla podle toho, kdo ho třeba zrovna hlídá?

D: No, to jo. Je pravda, že když ho teda hlídají babičky, tak on si to na nich umí mnohem víc vyprosit a taky. No to bych jim možná měla poradit. Oni tam nemají nastavené na mobilu to omezení třeba toho Youtube, takže pak je strašně těžký mu to zase jako ukončit. Takže jo no. Občas takhle nekontrolovaně pak jede u babičky.

K: A on vlastně jakoby nechce ukončovat tu činnost.

D: Málokdy, málokdy sám od sebe. Téměř nikdy.

K: A vy vlastně nějak přemýšlíte nad tím, jak chcete v týchle oblasti výchovy postupovat?

D: No já bych řekla, že jo. Občas to prostě někde ujede, a to je pak pro mě signál, že je potřeba znovu to promyslet nějak jinak. Vlastně proto, třeba před časem jsem si nastavila to omezení toho času na tu aplikaci Youtube na mobilu. Takže to fungovalo velice pěkně. To, že večer kouká na ten Netflix, tak už prostě máme s ním domluvený a je to jasný, že prostě v kolik hodin to zapíná a v kolik hodin se to zase vypíná, takže to je docela fajn, že to..., že jsme to takhle nastavili a že to funguje.

K: A vlastně vidíte třeba nějaká výsledky, jakože si třeba zvyká na ty pravidla?

D: Hm, musí to být ano jasně, musí to být dopředu nastaveno a pak si myslím, že s tím není problém. Ale je problém prostě, když se mu dá mobil do ruky a teď není jasně domluvený v kolik to teda končí a pak třeba zrovna se řekne, že to bude končit v tolik a zrovna v tu chvíli zas se musím věnovat miminku, tak to prostě pak nekontrolovaně by jelo dál.

K: Přemýšlíte nad tím třeba trochu jinak u toho mladšího než u staršího?

D: Noo, takhle, vlastně u toho nejstaršího jsem byla docela spokojená s tím, že třeba do těch skoro tří let jako na nic moc nekoukal, což u toho mladšího asi moc nepůjde, protože tady jede ta televize. Takže ten to bude mít určitě dřív naopak. Takže to je takový naopak jako horší ale no, ale myslím si, že určitě to nechceme prodlužovat ten čas. Prostě ani pro jednoho, takže asi asi, když by to takhle zůstalo, tak mi to přijde ještě jako v pořádku.

K: A vy jste říkala vlastně, že se teda kouká na Youtube a Netflix hlavně. Co byste udělala, kdyby se koukal na něco, co se Vám nezdá jako vhodný?

D: No, právě se mi stalo, že jsem tam nějak. Něco se mi nelíbilo, tak jsem to snažila nějak zablokovat. Jednak ten omezený režim, že jsem tam nastavila a pak myslím, že i teda nějak videa od toho určitýho uživatele, že jsem se tam snažila zablokovat. Ale nejsem si teda jistá, že se mi to úplně podařilo. No a je pravda, že v poslední době se... on mi to moc neukazuje, na co se kouká na tom Youtubu. Takže já to musím, měla bych občas to zkontrolovat.

K: Vysvětlovala jste mu proč by se na to neměl koukat?

D: Jako je pravda, že jsem mu to nevysvětlovala jako nějak jako obsáhle. Jenom, že jsem mu řekla, že něco mi přijde třeba strašidelný nebo, že něco mi nepříjde hezký, že tam po sobě střílej. Ale je pravda, že víc do hloubky jsem to s ním neprobírala.

K: A vy sama, když se na něco koukáte, vy jste sice říkala, že to moc neděláte, ale stejně, snažíte se třeba kontrolovat to, co sledujete před dětma?

D: No, to určitě. Jako nepouštěla bych před ním něco, co by mi přišlo, že to není vhodný pro děti.

K: A máte třeba nějak nastavený, kdy se tyhle přístroje používají a kdy ne? Mám na mysli různé situace.

D: No, tak tím, že my to máme docela tak jako časově dáno, tak si myslím, že pak málokdy nastane nějaká situace. Já nevím, stalo se mi třeba, že jsme byli u kamarádky prostě na návštěvě a ten její syn si tam šel pouštět video uprostřed té návštěvy, tak mi to přišlo takový zvláštní, že proč si nehrajou radši. Tak to jako u nás by nebylo, protože on to má jasně daný kdy. Ale zase když už by přišel ten čas, kdy má mít ty videa a byla třeba u nás návštěva, tak je fakt, že to by byl asi dost to rozmrzelej a tak "videa a návštěva jde domů a já jdu na videa".
smích No, takže jinak mě nenapadá, že by byly nějaký situace, kdy by mi to přišlo, že to není

vhodný a on to chtěl. Myslím si, že to máme docela jako jasně daný, kdy se to pouští a kdy ne a tím já, já s tím taky počítám, kdy se to bude pouštět, a tak nějak ten denní program teda upravíme, aby prostě to tak bylo.

K: A máte pocit vlastně, že vždycky víte, co na tom mobilu dělá nebo na co se kouká?

D: Ne, vždycky to nevím. Na tom mobilu to nevím.

K: A máte pocit, že by byl více zběhlý v ovládání toho online světa než Vy jako rodiče?

D: Ne, to si myslím, že není. To ještě není v ovládání více zběhlý *smích*, ale je pravda, že jsem se jednou pokusila. No, nelíbilo se mi, že si pořád bere bez dovolení můj mobil a vlastně umí to gesto, kterým já to odemknu. Tak jsem si ho změnila, no ale on si to zapamatoval dřív než já to změněný heslo. Takže to, ale jinak to ovládání to si myslím, že ještě to tolik neumí.

K: A vy jste na začátku zmiňovala, že vlastně nějak čerpáte z četby nebo z veřejně dostupných informací. Co byste řekla, že pro Vás bylo nějak důležitý nebo zajímavý co jste četla?

D: No, konkrétně si to takhle nepamatuju. Spíš asi jsem četla na internetu a pak ještě kamarádka vlastně byla na nějaké přednášce a pak jsme se nějak o tom bavily, co se tam dozvěděla. Co mně tak jako utkvělo, co mi říkala ta kamarádka právě z té přednášky, že tam mluvili právě o tom obsahu. A že jim říkali teda něco v tom smyslu, že ten obsah člověk stejně úplně stoprocentně třeba neuhlídá, a že je pak důležité mít ten vztah důvěry s tím dítětem. Když je tam ta důvěra, tak to dítě pak často za rodičem přijde a řekne právě. Já jsem viděl něco prostě děsivého, divného a můžete to pak řešit. Zatímco, když tam ta důvěra není, tak to dítě to vlastně neřekne a nevíte, co se tam děje. Takže tohleto mě napadá jako důležité, že to mi přijde důležitý, aby měl ke mně důvěru mi to kdyžtak svěřit. To znamená, že když mně řekne, že třeba koukal na nějaký to střílení, tak já mu hned neřeknu, že on je špatnej, že na to koukal. To vůbec, protože tím bych to právě moc nepodpořila.

K: A co mu třeba řeknete?

D: No, že je dobře, že mi to svěřil, ale že se mi to třeba moc nelíbí nebo, že bych byla radši, kdyby se koukal na něco jiného.

K: A přijde Vám, že je dostupných dostatek informací k tomuhle tématu?

D: Jako určitě informace jsou. Spíš jako mi přijde, že není dostatek nástrojů jak úplně všechno, všechen ten obsah škodlivej bych já mohla odfiltrovat, a i ty informace, to myslím, že jsou jako na internetu určitě.

K: Jo, jasně. A co by Vám přišlo třeba jako ideální nástroj právě jako na nějakou kontrolu nebo výchovu?

D: Právě aby tyhle ty aplikace typu Youtube nebo Spotify umožňovaly vyloženě nějaký video nebo nějaký typy zablokovat a bylo by to nějaký takový jednodušší. Nebo na Spotify on si právě pustí písničky a teď tam jede nějaké automatické playlist a jedna je taková prostě sprostá, ale já ji nemůžu v tom Spotify prostě zakázat nebo to neumím *smích*, ale myslím si, že to neumožňuje ten Spotify.

K: Jo, to si taky myslím, že nejde.

D: No, no.

K: A bavíte se někdy s ostatními rodiči na tohle téma?

D: Jo, jo, jo. Mám kamarádku nebo dvě kamarádky, kde teda občas to jo jako přijde to téma. Protože člověk to samozřejmě řeší průběžně s každým tím věkem. Jak to dítě je starší, tak zase jsou nové věci, nové situace.

K: A pomáhá Vám nějak to sdílení těch zkušeností?

D: Myslím si, že jo. Jednak člověk má trochu nějaký rámec, samozřejmě nesmí se úplně porovnávat. Ale prostě že vidí, jak to funguje jinde, že teda taky jinde koukají děti na pohádky a podobně a na videa. Někde třeba hrajou hry a podobně. A vlastně jak jsem říkala, jedna ta kamarádka mi teda říkala zajímavý právě poznatky z té přednášky. Takže jo, to je určitě přínosný.

K: A na co se spoléháte nejvíc, pokud jde o tu výchovu, na nějaký informace z toho internetu nebo se řídíte i ...

D: No, já si myslím, že spíš tak na zdravý rozum a intuici, a tak nějak to, co člověku přijde rozumný a smysluplný a co naopak pak třeba na synovi vidím, že to na něj nemělo dobrý vliv. Takže vlastně dřív jsem se snažila, ano to jsem četla, jak Americká pediatrická asociace, kolik hodin denně doporučuje videí, tak to jsem se nějak snažila dodržovat, ale to už nám úplně nejde, ale prostě teď vim, že takhle jak to máme teď, že to je fajn, když to takhle funguje a že když se to rozjede víc, tak že to není moc fajn a je potřeba s tím něco udělat.

K: A vnímáte třeba ty digitální technologie jako něco potenciálně nebezpečného?

D: No, určitě. Jak jsem mluvila jednak o tom možným nebezpečným obsahu a jednak o tom, že to dítě je pasivní a nedělá různý jiný činnosti aktivně. Může to pak vlastně vést i k nějakým sociálním problémům, že prostě nebude se bavit s náma ani s kamarádama, bude radši někde na přístroji. Určitě i na psychiku to má vliv toho dítěte. No, takže ve spoustě oblastech to může mít negativní vlivy.

K: A v čem konkrétně si myslíte, že to má vliv na tu psychiku?

D: Tak je to u těch sociálních sítí, kde teda je to jasný, kdy prostě ty lidi se srovnávají s někým druhým, kdo tam má samozřejmě příkrášlený ten obsah a hned prostě maj horší náladu, než měli předtím. A jednak v tom, že když člověk stráví celý den takovým nějakým nicneděláním někde na internetu nebo na technologiích, tak si myslím, že pak i ze sebe má špatnej pocit, že vlastně nic nezvládnul za ten den, nic nedokázal nic smysluplnýho, nic se nenaučil. Jenom prostě koukal na něco. Takže je takovej prostě jako... k takovému depresivnímu stavu pak člověk tíhne.

K: No, tak chcete ještě něco dodat k tomuhle?

D: Asi ne.

K: A ještě takový obecný otázka na konec. Vy teda máte kolik dětí?

D: Dvě.

K: A tomu v tom předškolním věku je?

D: 6

K: A Vám kolik je?

D: Mě je třicet čtyři ještě.

K: Jo, děkuju.

D: Zítra třicet pět.

K: Tak všechno nejlepší.

D: Děkuju.

K: Ještě Vaše nejvyšší dosažený vzdělání?

D: Vysokoškolský.

K: Hm, děkuju. Tak to je ode mě všechno, já Vám moc děkuju, že jste se mnou mluvila dneska.

D: Děkuju, mě to taky donutilo se zamyslet.

E Rozhovor 5

E: Jo v pohodě, jenom když to nebudete nikam dávat jako s obrazem.

K: Ne, vůbec. Já nahrávám jenom zvukovou stopu. A stejně to pak budu přepisovat, takže ta taky nikde nebude. Jenom ten přepis.

E: Jo, jo jasný.

K: Tak a asi můžeme začít. Já jsem se na začátek chtěla zeptat, co pro Vás znamená ta digitální výchova, nebo co si představíte pod tím pojmem? Ještě se tomu občas říká mediální rodičovství, nevím, jestli třeba o tom jste někdy slyšela.

E: Mm-mm, ne.

K: Ale tak prostě, co si představíte, když se to jenom takhle řekne.

E: Hm. No, tak asi práce s nějakými těmi novými technologiemi, teda jako třeba tablet nebo počítač. Prostě s nějakými elektronickými komunikátory, třeba tak.

K: Rozmýšlíte nějak předem jak budete ve výchově v téhle oblasti postupovat?

E: No, dokud jsem neměla děti, tak jsem měla takovej plán, jakože je budu držet, co nejdéle *smích* od téhle technologií. A teď když mám děti, tak vidím, že je to úplně všechno jinak. No, já se snažím telefon jim teda jako nedávat vůbec a třeba televizi bych jim taky jako omezovala, ale zase manžel, ten to má trošku jinak. Takže v tomhle se úplně neshodujem a no jako úplně bych jim to jako nezakazovala. Jsou asi rodiče, který to absolutně jako dětem nedávaj k dispozici, ale zase si myslím, že se tomu stejně jako neubráníme, a naopak bych to využila k něčemu. Třeba N. se díky sledování nějakých takovejch jako anglicky mluvících videí, tak se naučila no docela jako slušnou slovní zásobu nějakých jako základních slovíček. Takže využití třeba k tomu jazyku nebo pak podle nějakých videí cvičí a tancuje, takže to si myslím, že to jsou pozitivní..., pozitiva, který bych v tom jako viděla.

K: Jasně, díky. A jak chcete, aby ty děti pracovaly s těma přístrojema?

E: No, jak chci nebo jak to teďko je? Jako jak bych chtěla, myslíte?

K: No, přesně, jako co je Vaším cílem, aby ty děti jednak o těch technologiích věděly a jednak jak s nima pak zacházely?

E: Jo tak, no tak možná je to i to jak jsem říkala, učení těm slovíčkům, nebo i jako, normálně jako, N. ta má teda tablet už. Hraje tam nějaký hry na tom, tak vzdělávací, nějaký ty edukační

hry, tak to se mi třeba zdá dobrý a... No ale často ona tam ale i v těch hrách jsou často reklamy a odkazy na nějaký TikTok a takhle, takže to se mi prostě nelíbí. Tak to jí to potom jako beru, no. No tak asi jako k výuce se mi to zdá jako dobrý.

K: A myslíte si, že je důležitý je v tomhle nějak vychovávat?

E: No, myslím, že jo. Myslím, že jo, protože jako v dnešní době, ta komunikace ať chceme nebo nechceme, probíhá jako prostřednictvím *smích*, my se taky spolu teď vlastně bavíme vlastně přes mobil, takže prostě jo. Myslím, že je to důležitý.

K: A jak byste řekla, že nějak obecně ta digitální výchova probíhá u Vás?

E: No, tak u nás asi jako záměrně, cíleně myslím, že to jako neprobíhá. Myslím, že je to spíš takový spontánní. No, nemáme stanovený nějaký pravidla úplně.

K: A vy jste říkala, že ta starší má tablet, a ještě něco máte doma, co je k dispozici dětem?

E: No počítač, ale ten jim nepůjčujeme, teda. Počítač ne. S tím si hrají, když je vypnutý, tak to mají jako pokladnu. No a on už i ten mladší teďka se o ten tablet, jako hodně hlásí. Už si tam dokáže spustit Youtube. No ten to zatím k žádné výuce nepoužívá. Ten tam sleduje ty pohádky no zatím. No a televizi máme teda taky. Tu teda máme puštěnou hodně často no.

K: A Vy sama používáte doma nějaké digitální technologie?

E: Jako počítač?

K: No, třeba.

E: No já jo, manžel taky a no jinak mobil. No a tu televizi tady máme puštěnou.

K: A používáte občas ty přístroje společně s dětmi, že se na něco dohromady koukáte nebo hrajete nějakou hru?

E: Jo, to jo. To hodně často teda, protože hodně jako manžel spíš. Ta starší tak ta když hraje hry, tak chce mít u toho tatínka vždycky. Takže nebo vždycky, často, jako když je možnost, když je příležitost, tak chce, aby tatínek hrál s ní ty hry. Nebo aby se na ní koukal, nebo jí říkal, co má dělat. No a vlastně i když sleduje pohádku, tak chce, abychom ji sledovali s ní.

K: A ten mladší?

E: Ten mladší ten chce být sám, ať mu do toho nikdo nesahá. A ten je hodně na tom tabletu, teda teďkom, teď posledních čtrnáct dní. Tak dneska ráno už jsem si říkala, už je to moc. On

se vzbudí a už chce tablet. No a ten to má tak jako sledování takových jako superhrdinů nebo co se to tam kouká.

K: Takže jakoby by se dalo říct, že je to nějak baví ty přístroje a celkově ty technologie používat?

E: No, velmi. Velmi je to baví.

K: A mají třeba něco hodně oblíbeného?

E: No ten mladší právě sleduje ty, na Youtube ty, takový ty krátký pohádky nebo co to je. No pohádky. Jo, hodně písničky. No a ta starší ta už tam hraje, ta tam hraje nějaký hry nebo pohádky, no se tam dívá. No, a ještě videa z Youtube. Když někdo padá a takový ty situace, malý děti, když padaj na to se teďka koukaj. Ale to je možná, to je proměnlivý. To je prostě asi aktuální no.

K: A vnímáte třeba, že to používání technologií má nějaký vliv na Vás? Teď myslím Vaše používání na Váš stav?

E: No, ubírá mi to čas. *smích* No to záleží, k čemu to zrovna používám. Když to potřebuju, abych se s někým spojila, tak to je samozřejmě pozitivní. Ale, no, myslím, že mi to... Občas sklouzávám k tomu, že mi to bere čas, kterej bych mohla asi trávit jako jinak. Ale já přes den ten mobil jako moc nepoužívám, protože na to moc jako nemám čas. Takže jenom když děti potom usnou, tak si pak říkám, že možná by bylo lepší jít spát.

K: A vidíte, že by to mělo nějaký vliv na ty děti, když ony používají nějaký ten přístroj?

E: No, N., co dostala tablet, tak si přestala hrát úplně jako se svejma hračkama. Do té doby si hrála jako s panenkama, že jo. Vytvářela tady různé příběhy a no a co dostala tablet, to bylo kolem... Tak si úplně přestala hrát a trávila u toho strašně moc času. Možná jak to bylo nový, tak jí to úplně pohltilo, teda a hrála pořád jenom ty hry na tom tabletu, no. No a pak jsme měli takový stavy, že když jsme jí ten tablet nedali, tak ona byla úplně hysterická teda.

K: A proč si myslíte, že to tak bylo?

E: Je to poutavý, lákavý, ona si tam volí pořád činnosti. Možná se jí i líbilo, že to má sama pro sebe. A nabízelo jí to najednou, že si mohla tam vařit dorty a pak tam česat jednorožce. No, prostě asi je to lákavý.

K: A kdy se poprvé seznámily s těmi technologiemi?

E: No, tak N. asi kolem toho čtvrtýho roku. Ale ona vlastně ty pohádky, nebo takový ty zábavný pořady v angličtině, tak ona to sledovala hodně brzy, to jí mohlo být rok, no asi rok, rok a něco. Možná rok a půl.

K: A ten mladší?

E: No, ten už na to najel, protože ta N. to už jako používala. Takže ten tu televizi asi sledovala od malička, no a ten tablet. Ten ho začal zajímat teď jako po tom druhým roce, no.

K: A jak to mají nastavené ve školce s těma technologiema?

E: Tam myslím, že vůbec nepoužívají nic takového.

K: A mají třeba ty přístroje někdy za odměnu?

E: Hmm, to se stalo asi párkrát, ale to je fakt jako ojediněle.

K: Takže jak jste říkala, předtím ten přínos ty technologie maj i pozitivní?

E: Jo, určitě nějaký jo. Ale jsou tam i negativa teda.

K: A to jaký?

E: No, protože jim to jako vybudovává určitej typ závislosti. Ta starší to ani tak nemá teďka, jak chodí do školky. Tak jako dokáže bez toho existovat bez toho tabletu. Ale ten mladší ten má teď nějaký období, kdy teda, kdy je na to silně vázanej. No a pak i to, že občas ztrácím kontrolu nad tím, co si tam pouští. Protože ono i v těch hrách jsou nějaký reklamy, který by jako vidět nemusel, takže to mu potom jako vypínám. Takže vlastně bych to měla sledovat s ním, ale to asi nedám.

K: A bavíte se s ním třeba o tom, na co se smí a nesmí koukat?

E: Jo, jo. No s N. a vlastně O. už to vnímá taky. Na N. už to je vidět, že když jí tam naskočí, já nevim, že se tam ti superhrdinové se tam začnou mezi sebou nějak bojovat nebo co, a ona ví, že se mi to nelíbí, tak to ihned odkládá a provinile se na mě jako kouká, že jakoby sleduje něco, co nesmí, takže to na ní poznám. Takže jo. Jako mluvíme o tom, co je vhodný a to... A ona to začíná jako trochu rozlišovat už, no.

K: A snažíte se je třeba nějak tajně kontrolovat?

E: Jako v historii?

K: Třeba.

E: Hm-hm. Ne, protože já ji vlastně, já jakoby se snažím mít trošku přehled, co ona tam hraje, jo. A já už na ní poznám, když je tam něco, co se mi nelíbí, tak to poznám na jejím výrazu, no. No, ale musím ji kontrolovat jako fyzicky no. No a pak jsou, ještě se manžel snažil tam něco zablokovat, co nechceme, aby sledovaly, tak to je zablokováno. Něco tam blokoval. Anebo jim vypnu wifinu, no.

K: Hm. A vy, když se třeba na něco koukáte, upravujete, na co se koukáte před dětma?

E: Jo.

K: Na co se teda děti nemůžou koukat?

E: Nějaký strašidelný věci jako detektivky, občas i ani zprávy nepouštíme, protože N., pak začne řešit, co se děje, jo. Takže ani ty zprávy se nekoukáme. Vlastně my se koukáme akorát na pohádky, když ... No a nějaký jako bojovný scény, to vypínám. No, takže... vlastně jako televizi máme puštěnou, ale jedou nám tam nějaký ty jako Smejko a Tanculienka a takovýchle věci. Jakože nějaký přenos televizní jako Prima a takovýchle, to my to skoro nepouštíme tohle.

K: A máte pocit, že vždycky víte, co ty děti na tom tabletu dělají?

E: U N. ano, ale u O. O. nám právě občas sjede k takovejm nějakým těm, ale vlastně taky vim, co tam dělá. Takže zatím to vim, no.

K: A máte pocit, že jsou nějak více zbláznění v ovládání...?

E: Ano, no to jsou. N. jako ovládá některý věci líp než já. *smích* A dokáže si nainstalovat i odinstalovat novou hru, no tom jsem zjistila nedávno. Ona už mi to i řekne "Nainstalovala jsem si tuhle novou hru.", tak jako tohle asi to jo no A vlastně mi dokáže odemknout mobil. To někde odpozorovala taky. No, jo, a i ten malej vlastně, ten taky už ví, na co má sáhnout, no.

K: A vidíte na těch dětech, že by se nějak navzájem ovlivňovaly?

E: No jo, já myslím, že O. právě vidí N., jak pracuje na tom tabletu, tak to chce taky, prostě no vyzkoušet. No, počítač je zatím moc nějak zatím nebaví. Protože na tom se pracuje jako s klávesnicí, a to oni neumí ovládat, takže ten tablet je pro ně, jakože snáz ovladatelný.

K: A mají třeba rozdílný přístup k těm technologiím?

E: Jako oni dva?

K: Jo, jo jako děti no.

E: No, zatím jo. Ale tak O. je totiž malej asi, nebo mi přijde teda na to určitě. No, že N. jako ráda hraje nějaký hry, který O. ještě, kterým nerozumí. Sleduje obrázky, který může rychle vystřídat za jinou pohádku a jinou pohádku. Jemu se prostě líbí, jak to ovládá. No a N., když jí tam něco nejde, tak si umí říct o pomoc a O. nám s tím akorát flákne. Tak to je možná rozdílný přístup.

K: A nestane se třeba někdy, že by N. pomáhala O. s něčím?

E: Jo, to jo no, protože on si tam pořád vyžaduje nějak ať mu tam ukazujem obrázky hraček z Toy Story. Když chce vidět Woodyho, tak ona se mu to snaží už jako snaží se mu to tam najít někde, jak v té historii. Ona už si s tím poradí, ale jo, jo. Snaží se mu pomoci někdy, no. A umí si teda, když chce jeden, máme jeden tablet, jo, umí si to odepřít, když to chce ten druhý. Teda zatím, jo. Chvilku to trvá teda, ale pak to tomu druhému půjčí.

K: A bavíte se třeba někdy s ostatními rodiči o tomhle tématu?

E: Jo, jo, tak mám sestru. Ta má stejně starý děti. A ty tablet nemají teda holky, i když by ho strašně chtěly. Prostě to vidí u našich dětí. Takže když se potkáme a my tam máme tablet, tak holky si ho hned potřebujou půjčit obě, takže je po hraní. No a ségra, ta jim nechce půjčovat teda ani mobil, ale to já taky ne, protože těm už se povedlo něco tam rozeslat na Facebook. Takže ty maj mobil zakázanej a ten tablet zatím nechtěj. Zatím, že ho pořizovat nebudou. No a pak mám ještě dalšího synovce. A ten je teda silně závislej na mobilu v pěti letech. Ten už si skoro vůbec nehraje a ten jenom jede. No, ale ten nemá vlastní mobil ani tablet. Ten si ho půjčuje od rodičů. No a jinak jako vim, že jsou rodiče, který jako nepořídí ten tablet, třeba až jako v deseti letech, jakože ani mobilní telefon, že ne a ani televizi. Zás máme známou a ty nemaj ani televizi teda.

K: A myslíte, že Vám to pomáhá to sdílení těch zkušeností?

E: Jo, jo. Mně to dá vždycky pak takovou ránu do zad, že jsem moc benevolentní a, že prostě těm dětem. My to máme tak jako asi jako hračku. Oni to mají ten tablet. Ale jako jedna z hraček je to, prostě zatím. Hm, no ale, když slyším tyhle ty názory, tak jim dávám za pravdu, že jen potřeba to kontrolovat, na co se dívají a co se jim tak jako může nechtěně ocitnout a budou sledovat něco, co se mně prostě líbit nebude. Jakože je potřeba ta kontrola.

K: Myslíte, že to může být v tomhle nebezpečný, že tam můžou vidět něco co by vidět neměli?

E: Jo, já myslím, že jo. Hlavně jako ve dvou letech.

K: A čerpáte odněkud znalosti o tomhle tématu?

E: *vrtí hlavou, že ne*

K: A na čem byste řekla, že je založená ta Vaše výchova?

E: Asi svým vlastním instinktem. Tak prostě nechci, aby sledovali něco, z čeho třeba by měly strach. N. nemá ráda krev, takže tam jakmile se objeví krev, jo toho ona se bojí. Nebo když je tam někdo váženě nemocnej, ona se teďka bojí smrti, takže to vidím, že ji to taky rozhodí, jo a pak se pořád ujišťuje, jestli jsme všichni zdraví. A to v ní třeba vyvolá to, co viděla někde na tom tabletu nebo v tý televizi, co se tam objevilo. No, možná teď jsem ztratila myšlenku, co jsem měla na začátku, jo, čím se řídím, jste se ptala?

K: Hm.

E: Nevím, tak možná i tím, že O. jsou dva roky teprve a jsou tam věci, kterým nerozumí a nemůže to pochopit, tak si myslím, že je prostě určitý skutečnosti může chápat až v určitým věku, tak by se to prostě mělo korigovat, aby se koukal jenom na to, co mu nějak jako prospěje prostě. I když se to tak neděje, protože se tam kouká na takový věci, spíš asi zábavný teďka jako pro něho. No, O. se tam nějak jako moc nevzdělává.

K: Jasně, díky.

E: Já nevím, jestli Vám bude vůbec k čemu platnej.

K: No, to určitě bude. Ale už jsme teda u konce, tak jsem se jenom chtěla na závěr zeptat. Kolik ještě je Vám let?

E: 43

K: A chcete ještě něco dodat k tomu nakonec, jestli máte pocit, že jste něco nedořekla?

E: *pauza* Vy už jste dělala rozhovor s nějakými matkami?

K: Jo, jo, já už jsem dělala čtyři.

E: A je to hodně brzy, že začne s tabletem před čtvrtým rokem?

K: No, to zrovna nikdo tablet neměl, ale řekla bych, že tak z toho, co slýchám, že není.

E: Není, jo. Tak to mě asi taky uklidnilo.

K: No a ono, jak jste sama říkala, tak ono hodně záleží, jestli je to první nebo druhý dítě, že ty druhý děti začnou prostě dřív, no, třeba od narození, že jak je to všude a nedá se to moc jako ovlivnit.

E: Protože já jsem se zlobila na manžela, že pořizoval tablet hrozně brzy, mně to přišlo, jo. On ho pořídil s tím, že on tam N. pustí pohádku a budeme mít chvílku, jako volna, jo. A ono se to minulo úplně účinkem, protože ona na tom tabletu chtěla dělat vždycky s náma jenom. Ze začátku. Takže místo toho... kupoval jí to s tím, aby se zabavila, takže naopak to bylo potom, že on s tím potom měl víc práce, než kdyby si tam hrála s nějakou panenkou, protože on u toho musel být a musel jí asistovat. Takže s tímhle tím to původně kupoval. A mě to přišlo hodně brzy.

K: No ono, mi přijde aspoň, že se tomu nedá moc vyhnout.

E: Nedá no.

K: Že když už to není doma, tak to maj stejně kamarádi, nebo někde jinde si to najdou.

E: Hmm, no a pak ve škole se tomu stejně nevyhnou. Ted'ka už asi, si myslím. Za nás nebylo vůbec nic. To byla jedna telefonní budka ve vesnici. *smích* A no teď už se prostě vzdělává přes tyhle technologie no takže... Nemyslím, že to je špatně, prostě svět jde dál a my se s tím musíme nějak popasovat.

F Rozhovor č. 6

K: Tak jo. Tak jenom na začátek vnímáš ty technologie u dětí, když prostě děti maj přístup k technologiím, tak jakej na to máš názor?

F: No, tak přijde mi, že je toho moc. Že jsou vlastně odmalinka obklopený technologiemi. A je strašně těžký je pak od toho držet dál, protože oni to vidí u rodičů, oni to vidí u prarodičů. Já mám vlastně špatnou zkušenost s babičkou, s dědou, protože přijde děda vytáhne telefon, sedí u oběda a kouká do telefonu. Děda a chová se vlastně jak teenager, že scrolluje si na telefonu, pak tam dětem něco ukazuje. Takže oni vlastně odmalinka to viděj. Viděj to u všech okolo a pak samozřejmě to chtěj taky, no.

K: A myslíš, že to nějak můžeš ovlivnit ten jejich postoj do budoucna?

F: No doufám, že aspoň trošku v tom, jak je používat. Na co si dát třeba pozor.

K: A na co si by tam měli dávat pozor?

F: Oni třeba, oni se strašně snadno naučej pracovat třeba s tabletem, to už mám taky zkušenost. V podstatě s oběma, když je necháš u toho tabletu chvíli sedět a oni si pustí Youtube. Tak na tom Youtubu, tak jsou schopný si hledat cokoliv, nebo vyhledat. Oni to aktivně nevyhledávají, ale stačí, že se jednou na něco podívají a pak jim samozřejmě ten systém nabízí podobný věci nebo příbuzný a oni se takhle k tomu dostávají. K materiálu, kterej by jinak neviděly. No a samozřejmě existuje Youtube pro děti. Může tam být nějaká rodičovská ochrana, ale přiznám se, že my v tomhle vlastně nejsme až tak jako striktní, že bysme se tohleto pokaždý dokázali pohlídat.

K: A přemýšlíš nějak aktivně nad tím, jak budeš ty děti vychovávat v tomhle směru?

F: Jo.

K: Máte třeba nějaký pravidla nebo tak?

F: Máme pravidla, že toho staršího syna, tak si říkáme "Dobře, tak teda můžeš mít tablet" jemu bude, se musím zamyslet, jemu bude šest let, půjde do školy. Tak si prostě řekneme, že "Máš to na dvacet minut" a vždycky si ukážeme na hodinách, až bude velká ručička třeba na dvojce, tak tablet bereme a vypínáme. Takže pravidla jakoby, co se týká časovýho určení, ale on syn tam má hry, ale oni na tom tabletu toho nic moc jinýho nedělaj. Prostě pustěj si tam nějakou pohádku, někde na tom Youtubu, no.

K: A kolik teda maj denně času?

F: No já jim oficiálně dovolím dvacet minut na tom tom.

K: A co si představíš pod pojmem digitální výchova?

F: Asi možná fakt se snažit s dětma o tom mluvit a možná odmalička jim opravdu nastavovat pravidla a učit je, jak s těma technologiema zacházet.

K: A co máš třeba jako cíl – co bys chtěla, aby si odnesly do života?

F: Aby uměly filtrovat obsah, aby třeba uměly samy brzo identifikovat, co je nesmysl, nebo co může být potenciálně nebezpečný.

K: A jaký technologie máte u Vás doma?

F: Tak máme televizi, nemívali jsme ji vždycky. A i vlastně možná kvůli tomu, jsme se dostali k tomu tabletu, protože nebyla televize. Měli jsme tablet a když jsme teda chtěli pustit pohádku, tak tablet byla jediná možnost. Možná kdybysme tu televizi měli od začátku, tak bysme ten tablet nikdy ani nevytáhli a nepoužili, co se týká dětí. Takže to je otázka. A ta televize přece jenom tam se snáz kontroluje to, co dítě sleduje, že jo. Kdežto když už mu dovolíš ten tablet, tak ono je strašně jednoduchý pro něj tím prstíkem. Oni se to fakt naučej hned. si přeřknout na něco jinýho. Ty zjistíš, že jsi jim pustila Krtečka, ale oni tam maj za pět minut úplně jinej program nebo video, že jo. No máme televizi a máme ten tablet. A samozřejmě my jako rodiče máme telefony, to doufám, že děti ještě dlouho potřebovat nebudou.

K: A v kolika myslíš, že by ty telefony mohly dostat?

F: Já jako dítě, to už je hodně dlouho. To je pravda a byla to jiná doba. Tak jsem dostala svůj první telefon v době, kdy jsem dojížděla sama do školy nebo nějaký kroužek a bylo to dojíždění do jinýho města vlastně. Bylo mi, nevím, jestli jedenáct nebo dvanáct, takže to bylo kvůli tý bezpečnosti. Takže kdyby to bylo v tomhle věku, bylo by to krásný. Ale já si myslím nebo bojím se trošku, že pak až nastoupěj do školy, že tam přece jenom bude tlak. Doufám, že ne hnedka od začátku. Ale tak třeba ve čtvrtý, pátý třídě tlak na to, že ten telefon chtěj mít taky, nevím. Ale třeba uvažujeme nad tím, že bychom pořídili hodinky. To je teďka taková móda, přes který oni můžou přijmout hovor telefonní. Myslim, že takhle to funguje a můžou i samy zavolat. Takže přes to se to dítě dá kontrolovat. Potom ty hodinky plněj ten hlavní účel, bych řekla.

K: Jakože jenom na to telefonování?

F: No, no.

K: A máte třeba doma počítače nebo notebooky?

F: No, máme notebooky, ale k tomu nemaj přístup.

K: Takže oni se vlastně můžou koukat na tu televizi a na ten tablet.

F: A na ten tablet, no.

K: A co tam třeba maj rádi, co často sledujou, co často sledujou.

F: Youtube.

K: Hm.

F: Protože přesně zjistili, že je tam neskutečný množství obsahu a ono se jim asi i líbí, že můžou bejt trošku aktivnější. Prostě ty jim vybereš program, pustíš jim ho na televizi a oni nemůžou nic dělat a prostě to jenom sledujou. Kdežto na tom tabletu, tam už cítěj tu možnost toho, že to můžou ovládat sami, což je pro ně asi lákavý. A navíc jako samozřejmě kolikrát právě se tam snažej potají si vyhledat to co bych jim třeba jinak nedovolila.

K: A jakou vyžadujou ty přístroje nebo koukání na pohádky?

F: Koukání na pohádky je baví, a když to jsou hezký pohádky, tak mi to zas až tak moc nevadí, ale takhle přijde mi to určitě horší, takhle přes zimu. Nebo takhle, poslední měsíc my jsme byli pořád nemocný a ta televize byla zapnutá jako prostě častějc, protože jsme byli víc doma, a i bylo potřeba držet ty děti v klidu. Tak v tu chvíli je to vlastně dobrej pomocník. Ta televize vlastně běžela víc, než by se mi líbilo, ale vlastně nám to i pomohlo. Ale pak třeba zase přes léto, oni chodí do školky. Jsou tam do odpoledne. Zas až budou delší dny, tak vlastně na to nebude moc času a ... Takže doufám, že se od toho zase oprostíme. A když oni maj program, tak si na to třeba ani nevzpomenou, že by ten tablet chtěly nebo tu televizi, nebo možná večer pohádku nějakou před spaním nebo večerníček. Takže není to zas tak hrozný, že by teďka vyloženě vyžadovaly v tomhle věku každej den tablet nebo tu televizi.

K: A co je tam třeba hodně baví jako program nebo pohádka?

F: Hodně je baví, když pomínu pohádky, tak videa typu a těch je teda strašný množství teďka na Youtubu, kdy rodiče s dětma natácej videa, v kterých prezentujou různý hračky a výrobky pro děti. Takže oni tam třeba prostě v jednom videu, teďka co si pouštěl mladší syn, tak oni si

vždycky objednájí nějaké auto jako dětské autíčko. Přiveze jim to ta služba zásilková. Oni rozbalej krabici, sestavěj to auto, hrajou si s tím a dělaj vlastně prezentaci tomu výrobku.

K: Jo takhle.

F: A tohleto je baví, protože najednou viděj hračky, který doma nemaj a který je zaujmou. Ale chudák třeba ten mladší syn, tříletej, tak mi teďka říkal: "Maminko, no já si tady tady já si to nechám a počkám až mi přijde ten balík." a já říkám: "Jaký balík ti přijde?" "No, ten balík s tím velikým autem." a já říkám "P., ale my jsme neobjednávali žádný balík s velikým autem." "No, to bylo v tom videu. Tam tomu chlapečkovi přišlo to veliký auto v tom balíku, tak já taky čekám, až mi přijde ten balík." Tak oni pak můžou mít i chudáci představu, že to tak chodí v životě. Že si takhle lusknou a objedná si autíčko a ono mi přijde v balíku.

K: A myslíš, že se tam můžou doklikat na něco, co by mohlo být nějak nevhodný pro ně ještě?

F: Zatím, jako nejhorší věci, ke kterým se doklikaly tak jsou třeba videa, na kterých jsou tanky, ale jsou to většinou nějaký animovaný tanky. Třeba i počítačové hry, ve kterých jsou tanky, a to je samozřejmě fascinuje. A oni, jakmile jednou na ten tank kliknou, tak se jim nabízí další obsah s tankama. Anebo se dostaly k zombíkům.

K: A oni teda vlastně maj ten dětskej Youtube nebo ne?

F: No, máme ho taky, ale on už taky ten starší jsem zjistila, že si prostě překlikne na jinou ikonku a tam je ten.

K: No a můžou si třeba samy vzít ten tablet, nebo je to vždycky jako po dohodě s rodičema?

F: Je to vždycky po dohodě. Oni občas to zkouší, ale...

K: A maj to třeba někdy za odměnu?

F: *kýve hlavou, že ano*

K: A funguje to jako?

F: Funguje to, bych řekla, že jo. Oni ještě nechodí do školy, tak nemusí dělat ty úkoly. Ale je pravda, že třeba se dohodneme, že pokud bude mít uklizený tyhle ty hračky a převlíkne se třeba z venku, tak pak můžeme třeba na chvílku mít ten tablet. Je to motivace pro ně, rozhodně.

K: A vysvětluješ těm dětem, kdy jako je to třeba vhodný, třeba takový situace na veřejnosti, u doktora?

F: No my vlastně mobil nebo tablet nepoužíváme vůbec na veřejných místech. Oni to maj vlastně jenom doma. Když jedeme k doktorovi nebo někde čekáme nebo jedeme MHD, tak spíš se vždycky snažim bejt vybavená nějakou knížkou nebo nějakou jeho hračkou nebo něco takovýho. Takže to nám docela dobře naštěstí funguje u těch dětí. A ten tablet spíš využíváme doma, když ... třeba typicky, když jsem měla ještě toho mladšího syna malinkýho a potřebovala jsem ho uspat. tak to byla přesně ta chvíle, kdy ten starší teda dostal ten tablet, aby se díval na pohádky. Takže spíš takovýho pomocníka doma. Nebo teďka když jsou trošku větší a já třeba potřebuju dělat něco do práce a oni mi už fakt prostě blbnou a už nevydržej u těch hraček. Tak abych je na chvílku uklidnila, zpacifikovala, tak jim radši třeba pustim tu pohádku. Takže to využíváme v těhle těch situacích. Jinak ne, takhle nikde jinde. Takže tam pravidla neřešíme. A doma třeba se snažim jim vysvětlovat, že když přijdeme domu, tak rozhodně první věc nebudeme dělat je, že zapínáme televizi nebo tablet, protože jsme se třeba celý den neviděli a budeme si povídat o tom, co bylo ve školce pro změnu anebo si budeme s něčim hrát. Tak aby to trošku brali tak, že prostě ten tablet bude v době, kdy to rodiče dovolí.

K: Jasně.

F: Kdy se to rodičům hodí.

K: A přemýšlela jsi nad tím nějak jinak u toho prvního a druhého dítěte?

F: Tak na toho prvního jsem byla samozřejmě mnohem přísnější. A to vlastně v mnoha věcech, nejenom v tom, co se týká technologií, ale ono to bylo jednodušší, protože mám jedno dítě a je s tím míň práce. Pak jakmile přibude to druhý, tak člověk třeba hledá víc možností, jak si něčim ulehčit a ulevit. A navíc ty mladší všechno viděj u těch starších a chtěj napodobovat a chtěj to mít stejně. Takže je to takhle třeba u jídla, já nevím, nepamatuju si v kolika letech ochutnal ten starší M. čokoládu, ale rozhodně to bylo mnohem pozdějš než ten mladší. Takže jemu to pak neodepřeš, když on vidí, že to ten starší má. Taky se těžko vysvětluje, proč může a nemůže. A stejný je to třeba i u toho tabletu. I když možná ne. Když nad tím tak přemejšlim. Vlastně ve dvou a půl letech, kdy se mi narodil mladší syn, tak jsem M. dovolovala na chvílku tablet, aby tam koukal na Krtečka, abych toho mladšího obstarala. tak možná, že přístup k těm technologiím to měli asi tak nějak stejně, no nakonec.

K: Takže třeba od toho dva a půl roku teda?

F: No, ale myslím si, že třeba už ve dvou letech jsme pustili pohádku na tabletu. Protože jsme v té době neměli právě tu televizi, tak to byly takový ty první pohádky. Ale přijde mi, že třeba od těch tří let, tak už mají pak tendenci aktivně něco jako na tom tabletu dělat a zkoušet.

K: A učí třeba někdy ten starší toho mladšího?

F: Jo, je to tak.

K: Takže si nějak navzájem jakoby pomáhají?

F: Jo, jo.

K: A vidíš, že by se nějak ovlivňovaly v tom, jak to používají?

F: zase tam asi funguje spíš to starší – mladší sourozenec. Ten mladší, on je fakt opička, prostě v těhle věcech, takže, když vidí, že to tam ten starší něco dělá, tak to chce dělat a zkoušet taky. Takže spíš je tam fakt asi vliv toho staršího a toho mladšího.

K: A mají to třeba nějak rozdílně nastavené?

F: No ten mladší ještě nedávno sám do ruky tablet nedostal. No, to nám začalo až teď v nějakých třech a půl letech, kdy už jsem mu teda párkrát dovolila, že se teda může koukat sám. A do té doby to bylo jakože, nevim, nějak to vnímal, že brácha je starší, má tablet, ale vždycky si k němu třeba přisedl, aby sledoval, co tam dělá nebo na co kouká. Takže ty pravidla ještě asi nemají úplně stejná, nebo takhle pravidla asi jo, ale stejně četnost používání toho tabletu je u toho staršího větší než toho mladšího. Tam je to spíš takový výjimečný. Ale samozřejmě teďka jsem se mu taky snažila říct "Teďka to budeš mít prostě do té doby." a ukázala jsem mu, kde ta velká ručička bude. A vlastně jsme mu tam dala ten čas i kratší. Takže to nemají úplně stejně ještě.

K: A koukají se třeba někdy společně?

F: Jojo.

K: A koukáte se někdy společně jako rodina nebo třeba, že je tam jeden rodič u toho?

F: To zkouší manžel docela často, ten se vždycky těší, že hlavně když jsme byli nemocní, bylo venku ošklivo, tak říká: "Tak si pustíme nějakou hezkou pohádku, animovanou, která bude pro všechny." A s tím starším synem to jde, ale s tím mladším ještě ne, protože on baví ho to chvíli, ale po nějaký době ztratí zájem, a ještě to nevydrží tak dlouho.

K: A vysvětľujete si třeba, když se takhle na něco společně koukáte, co se tam děje v té pohádce?

F: Hmm, a je pravda, že... uznávám to trochu zpětně, že ze začátku jsem v tom fakt chtěla být striktnější jako u staršího syna a bylo to jenom pár vybraných pohádek na začátku, na nějaký vybraný čas, na chvíli jenom a tak. A švagrová mi vždycky říkala: "Hele, ale ty pohádky jako nejsou tak špatný. Nemusíš z toho mít takovej stres. Oni se z toho spoustu věcí i naučej." A musela jsem zpětně uznat, že to je vlastně pravda. Protože když člověk je schopnej opravdu jako kontrolovat to, na co se vlastně dívá a nějak jim trošku jako v tom pomáhat nebo je vést. Vybírat jim ty první pohádky. Tak je pravda, že jim to může i něco dát.

K: Takže vidíš tam na tom i něco pozitivního?

F: Pozitivního, jo.

K: A i do budoucna?

F: Tak, já nevím, možná kdyby v dnešní době přišlo dítě do školy a bylo do té doby úplně odříznutý od technologií, tak si myslím, že by bylo možná i za chudáka a mělo i handicap. Nevím, teda úplně, co už se všechno na prvním stupni ty děti dělají nebo nedělají. To teprve zjistíme. Vlastně v momentě, kdy se naučí číst a psát, tak už se po nich možná bude chtít, aby si vyhledali na internetu nějaký informace. Nevím, jak moc se dneska používají encyklopedie.
smích

K: No, co pozoruju svého bratra při domácích úkolech, tak moc ne, no. Spíš ta Wikipedie jede.

F: No. To si tak myslím.

K: A když ty sama používáš technologie snažíš se před těma dětma sledovat něco jinýho?

F: Co se týká televize, tak já se před nima nemůžu koukat skoro na nic. Protože jakmile bych zapnula televizi, tak přijdou a budou chtít, vyžadovat to svoje. Takže jediný, co já jsem si prosadila pro sebe, tak byl třeba biatlon. To mi dovolili se pak koukat na biatlon, že se mnou fandili a sledovali tam ty český vlajky a tak. A nedávno jsme koukali na nějaký dokument o Spojených arabských emirátech, tak to je kupodivu zaujalo, že tam bylo spoustu zajímavých věcí a bylo to tak, že jsem si to pustila já. Ale jinak to je naprosto výjimečný, na tu televizi nemůžu, to nemá cenu, protože budou oni chtít něco svého. A co se týká telefonu, tak ono je to hrozný v dnešní době, protože má člověk v telefonu úplně všechno. Chci se podívat jaká je

předpověď počasí a zapnu telefon. A je to třeba první věc, kterou udělám ten den, nebo jedna z prvních. Pak samozřejmě člověk má tendenci psát nějaký zprávy a číst si i zprávy, ale snažím se to moc před nima nedělat. Anebo když už, tak se schovám za roh, aby to třeba neviděly. Manžel to dělá taky. Kolikrát když není vidět, tak vim, že prostě něco datlí do telefonu nebo si čte, no.

K: A proč se takhle schováváte.

F: Aby nás neviděli a aby pak to nechtěly taky.

K: A kolik bys řekla, že denně strávíš na telefonu nebo sledováním něčeho?

F: Moc nevím, jako moc ne, ... asi tak patnáct až dvacet minut.

K: A vnímáš, že by to na tebe mělo nějaký vliv?

F: Jediný, co občas se mi stává, co si uvědomuju, když už je člověk hodně unavený večer a měl by teda radši jít spát. Tak občas právě koukám do toho telefonu tupě, protože to je taková ta, takový to scrollování, že jo. Tak se občas přistihnu, že tohle dělám, a tak si říkám "Ježiši, proč vlastně, když to pořádně ani nečteš ty zprávy." A já ani moc nevyužívám sociální sítě. Já jsem v tomhle tom taková strašně jako konzervativní a staromódní. Teďka mám teda nové Instagram, tak občas se podívám na ten Instagram, ale stejně tam nemám moc lidí. Takže obsahu, kterej by byl relevantní nějak na sledování tam moc není. Takže já spíš jenom typicky na tom Seznamu, a tak tam jako občas hledám nějakou zprávu, která by byla zajímavá. A právě se přistihnu, že jenom scroluju, scroluju a že to je o ničem. Takže takhle jako večer se mi to občas stane. A myslím si, že to je takový negativní, že vlastně často je to úplně o ničem. Ale jinak asi na mě osobně ne.

K: A u těch dětí? Přijde ti, že by to na ně mohlo mít taky nějaký negativní vliv?

F: Já se bojím do budoucna. Teď je to ještě takový, že to využívají v nějakým omezeným režimu a zase na spoustu věcí nemají rozum. Ale vim, že jsou děti a slýchám to takhle u známých a je jim třeba deset let a už jsou fakt aktivní na sociálních sítích. Speciálně teda toho bych se asi bála, protože tam jednoduše se můžou dostat k obsahu, kterej může být trochu škodlivější, ale je to i o tom takový to pozlátko prostě, vidím kamarádku, že má krásné fotky na Instagramu a mám pocit, že u ní je všechno skvělé a úžasné a já to takhle nemám. Myslím si, že spousta dětí tím může takhle jako trpět. Tohle to se trochu bojím, aby nesklouzli tady k tomu.

K: A jo a když děti hlídá někdo jinej, že by se nějak porušily pravidla?

F: Jo.

K: Jakože jim to povolují častějč?

F: No, ještě navíc když jsou u mých rodičů, tak kolikrát hlídaj i strejdové, mý bráchové. A ty tu televizi prostě pustěj častějš. Protože jednak jsou sami zvyklí si ji častějč pouštět. Pak třeba řeknou po hodině: "My už jsme unavený a teď potřebujem si odpočinout, tak si teďka pustíme tu televizi. Musíme si odpočinout." Ale zase si říkám, že to asi úplně nenarušuje to, na co jsou nějak zvyklí. Berou to jako tak, že když jsme u babičky, tak tam mi dovolí i tohle nebo tam oni je vezmou i k tomu počítači, že jim tam něco ukážou nevim nějakou, hráli tam i společně nějakou hru. Ale hráli no, prostě oni maj to dítě na koleni, hraje to ten strejda, ale to dítě se kouká. A to je něco, co vlastně z domova vůbec neznaj počítač a počítačový hry a od těch strejdů to trošku znaj.

K: A na to tabletu třeba hry nemaj?

F: Jo maj tam. Maj tam nějakou jednu hru. Nějakou stíhačku jednodušší. Ale kupodivu, nějak nevim, zas tak často si na to nevzpomenou. Že spíš, když maj ten tablet, tak je zajímá spíš ten Youtube teda.

K: A třeba ve školce se občas na něco koukaj?

F: Ne, ne. Ve školce ne. A já jsem za tu školku strašně ráda, protože vim, že se jim tam věnujou. Teda vim, že tam poslouchaj písničky. To jo. Ale, že by se na něco koukaly to ne.

K: Jo a vlastně tam si asi nemůžou vzít nic z domova?

F: Ne, tam si pomalu nemůžou vzít ani vlastního plyšáka. Maj na to hrozně striktní pravidla.

K: A ty jsi jako říkala, že vlastně nechceš, aby používali nějak nadměrně ty technologie, je to tak?

F: Hm. *kýve hlavou, že ano*

K: A proč si myslíš, že by to neměly dělat?

F: No, protože oni pak když u tý televize sedí delší dobu, tak už to jsou jenom takový malý zombíci, víš, který pasivně prostě přijímaj, co se z tý televize valí. Přijde mi to fakt jako škoda a jako ztráta času, nevim. Nebo mám i trošku strach, aby si z toho nebudovali nějakou závislost možná.

K: A bavíš se někdy s ostatními rodiči na tohle téma?

F: Hm, jo, jo, bavíme se.

K: Probíráte, jak jsou na tom děti a tak?

F: Jo jo.

K: A myslíš, že ti to nějak pomáhá?

F: No, občas když mám špatnej pocit, že se naše děti dívají na televizi hodně a pak slyším od někoho jinýho, že u nich je to vlastně ještě mnohem horší. A že třeba ty děti si to fakt brekem jako vynucujou, tak mě to vnitřně potěší, že si říkám: "Tak to ještě asi zvládneme docela dobře a neděláme to tak špatně.". Takže taková zpětná vazba.

K: Jo, jo, a celkově v té výchově, kdybys to měla popsat spoléháš se třeba na něco co jsi četla nebo na intuici?

F: Já bych řekla, že je to takovej mix všeho. Zase když je dneska spousta informací na internetu, tak mi to občas nedá si občas něco nepřečíst, ale zase zároveň je tam určitě i nějaká intuice, jsou to nějaký vzpomínky na moje dětství, jak to bylo za nás, i když samozřejmě dneska je zase jiná doba, takže se musím přizpůsobit. A pak mi třeba kombinace rozhovorů s rodičema podobně starejch dětí, no.

K: A přijde ti teda, že je volně dostupnejch dost informací?

F: Já bych řekla, že jo.

K: A nakonec teda ještě kolik je klukům?

F: Pět a tři.

K: Pět a tři. Jo a jsou ve školce oba, že jo?

F: Jo.

K: A tobě je jenom kolik?

K: Třicet šest.

F: Tomu staršímu teda teď bude šest, on je předškolák a půjde teď do školy.

K: Tak jo, chceš ještě něco dodat na konec?

F: Přemejšlim asi ne.

K: Tak děkuju moc za rozhovor.

G Rozhovor č. 7

K: Na začátek se chci jenom zeptat kolik máte dětí a kolik jim je?

G: Dvě děti, dva roky a půl a starší má 6 let.

K: A ten starší už je ve škole?

G: Ne, v předškoláčích. On je narozený v prosinci, takže půjde těsně před sedmým narozeninám.

K: Hm, tak jo. A když se teda řekne mediální rodičovství, nebo občas se tomu říká i digitální výchova. Co si pod tím představíte?

G: No já jsem nad tím přemýšlela, jestli... No, já si pod tím představuju asi to, že nějakým způsobem řeším to, co média přenášej našim dětem a jaký informace. Přemýšlela jsem nad tím, jestli jako moje děti jsou vůbec ovlivněné těma digitálníma technologiema, ale jako jsou a hodně. Když jsem si to potom uvědomila. Nejen z naší strany, ale jako všeobecně. A takže já si představuju nějakou ve zkratce, že máme nějaký digitální média a já určuju, nebo ne určuju, snažím se o to, aby děti věděly, jaký média jsou a co v nich se můžou dozvědět a jak s tím jako pracovat. Že třeba jako znaj počítač, znaj televizi, znaj tablet v dnešní době.

K: Hm, takže dalo by se to shrnout tak, jenom jestli tomu rozumím správně, že vaším cílem je s tím nějak seznámit?

G: Určitě seznámit a dávám si hlavně pozor na to, co jim přenáším těma digitálníma médiama. Jako jaké informace. Myslim si, že to, co existuje poznaj všude, ale spíš tu výchovu. Tu digitální výchovu vidim v tom, že říkám, tady se můžete dozvědět takový informace, ale pojd'me si to ještě někde třeba zkontrolovat, aby se u toho i naučily nějakým způsobem i kriticky myslet.

K: Jasně, díky. Hmm. Takže pro Vás je vlastně důležitý, aby věděly kde, co najít a vlastně asi z hlediska z těch informací.

G: No, a jaký informace. to u toho mladšího to ještě nejde. Ale u toho staršího, ten už má zájem o nějaký jako dění. Slyší to kolem sebe, tak se ptá, tak mu vždycky řeknu "Pojd', půjdem si to vygooglovat." a zjistíme si to třeba ještě někde v knížce, takže spíš se snažim to využívat více těch technologií, aby věděl, že může používat více nástrojů a z toho si vybrat tu informaci.

K: A je pro vás důležitý, aby věděly, jak se s tím pracuje a tak?

G: Určitě. Protože se s tím stejně jako setkává a bude setkávat. A myslím si, že to bude jeden jako z nástrojů, ze kterých oni budou jako čerpat. Změní se díky tomu... Mění se kvůli tomu vzdělávání, takže už se to... Není to tak, že se to všechno učí, ale už se učí vyhledávat ty informace, takže když vezmu internet jako nějaký médium nebo televizi, tak prostě holt už to tak je. Musí vědět a chci, aby věděly. ne slepě věřit jednomu médiu, že tam to řekli, takže to je pravda.

K: Hm, a celkově to používání těch digitálních technologií. Teď mám na mysli počítač, televizi, tablet, mobil a tyhle ty přístroje. jaký je Váš názor na to, že to používají jako právě děti v předškolním věku?

G: No, myslím si, že je to nadužívané tou dnešní dobou a že se s tím jako nepracuje úplně správně, tak jak by mělo. Dříve my jsme běhali po venku a teď se děti posadí k televizi, což si myslím, že není ten správný výchovný přístup k tomu, jak využívat ty média.

K: Hm, jasně.

G: Je v pohodě dát dítěti pohádku pro mě. Ale není v pohodě, aby u toho sedělo půl dne.

K: A proč si myslíte, že by u toho tolik toho času trávit neměly? Co Vás k tomu vede?

G: Protože se potom neumí zabavit, nemají fantazii, neumí se zabavit a tupě koukají na, když vezmu v potaz pohádky třeba. Že vlastně je posadím k něčemu, co nemá moc hloubku, tak a vlastně ještě i v té využití energii. Vidím to na svém starším synovi, že jako když se dívá na pohádky, tak je potom... a dívá se potom třeba, když je nemocnější víc, než by měl. Tak ta energie, kterou to dítě má a má ji jak se říká ze vzduchu, my dospělí už ne, tak i z toho fyzického, že se potom musí proběhnout. Musí jít něco dělat a myslím si, že ty děti, když na to fakt tupě zírají, nedivím se, že teď existují nálepky na ADHD. Ty děti jsou úplně nevyřádné, nemají ten fyzický pohyb.

K: Takže myslíte, že to tam nějak u těch dětí funguje jinak než pak u těch dospělých?

G: Hmm.

K: Že třeba dejme tomu, že vaše generace se k digitálním technologiím dostala později než generace Vašich dětí. Myslíte, že ten věk, ve kterém se k tomu dostali poprvé tak v tom třeba hraje roli?

G: Je otázka, když s tím jako člověk vyrůstá, jestli je to brzo. Spíš, jak se jim to podá, tam vidím ten problém. Hmm. Já, kdybych vedle něčeho vyrůstala, tak mě taky zajímá, co to je. A

když jsem s tím seznámena a obeznámena, tak a jsou nastavený nějaký pravidla, tak si myslím, že je to jako fajn. Ale když to ty děti dostanou do ruky jako svačinu, tak to si myslím, že je špatně. Jo, že no. Ale je otázka toho dnešního světa toho, jak všechno je online. No, chybí k tomu to vzdělávání vedle, těch rodičů možná, který se k tomu dostali později. Jak by ty nástroje měli využívat, aby právě nedocházelo k tomu, že ty děti do toho jenom tupě civej. Možná tam podle mě chybí... nebo záleží, jestli by se rodiče chtěli vzdělávat v tom. Aby věděli, jak ty média těm dětem dávat, aby to k něčemu třeba bylo, a ne aby to bylo k tomu, že ty dvouletý děti na to čumí od rána do večera. A vlastně zajišťujou si jakousi další..., že se to tam na sebe jakoby váže fyzická aktivita – nula, žádný rozvoj prostě myšlení, tak já nevím, jestli jsem se vyjádřila... *smích*

K: Jo, díky. A jak myslíte, že by se dalo pojmout vzdělávání těch rodičů? Protože teď je to na každým, aby si ty informace vyhledával. Vy si třeba informace někde nějaký zjišťujete? Ohledně těch digitálních obecně nebo i o tom, jak ty děti vychovávat v tomhle směru.

G: No, já hrozně mám ráda jako nové technologie. Takže třeba teďka, když jsem absolvovala seminář o umělé inteligenci, tak mám nutkání to předat svým dětem. Jako třeba tomu staršímu. Ale jenom v tom, že... jakože, jak by to mohl... protože už to slovo slyšel, už se o to zajímá o to co to je. Tak já se v tom jako snažím vzdělávat, ale opravdu jako nesedím a neřeším, jestli jako..., nebo jako neučím se o tom, co by mohlo rádio, co by mohl internet. Spíš tak jako obecně, aby to vlastně k něčemu bylo, ale neublížilo to. Dávat si spíš na sebe bič, aby to nebylo jenom jako nástroj, který budou využívat k ničemu v uvozovkách, jenom k tomu tupému... já nevím, jestli jsem odpověděla.

K: Jo, díky. Takže pro Vás je vlastně důležitější ten účel toho používání?

G: Jo a tam si myslím, že je problém i těch dospělejších, že když ten dospělejší to využívá k tomu, že tam na něco tupě civí. Samozřejmě, je rozdíl odpočinek u zpráv. Když nemá jiný koníčky, tak to dítě vidí, co ten dospělý dělá. Takže vlastně to opakuje. Oni se učí nápodobou. Takže, když to budu využívat a budu do toho taky jenom tupě civět, tak vlastně nemůžu předat tomu dítěti nic jiného. Nebo jako můžu, ale nevím, jestli by se to stávalo *smích*

K: A myslíte, že právě z pozice toho rodiče, můžete ovlivnit postoj těch dětí k těm technologiím?

G: Jo, určitě.

K: A je pro Vás důležitý to dělat?

G: No, je pro mě důležitý jim ukázat co a jak. Záleží taky... v tom starším věku, už jsem jenom rodič, který jim dokáže ukázat cestu. To, jak to potom bude využívat může ovlivnit spoustu věcí škola a kamarádi. Jo, když půjde do kolektivu, který bude sportovně založený, tak určitě nebude na tom pařit počítačové hry tak často, jako když půjde mezi geeky, který prostě jedou. *smích* Takže ty kamarádi v pozdějším věku to možná ovlivní daleko víc než já.

K: No a jakým způsobem byste řekla, že vy to můžete ovlivnit?

G: To používání?

K: Jo, jo.

G: Teďka v tomhle tom věku?

K: Jo, teďka v tomhle věku třeba u toho menšího právě.

G: No, tak my máme asi se bavit o tom, že to máme, že to k něčemu můžeme použít třeba u toho tříletýho můžeme si tam pustit pohádku, abysme si odpočinuli. Ale potom jdeme dělat lepší věci. Dávala bych to asi na druhý místo. I když nevím, jestli je to dobře v tom kontextu, že... ale teď to takhle třeba chápe, že pohádka je odpočinek po obědku. Teď se to snažím ovlivňovat takhle no. Ukázat mu prostě věci, který jsou, který může využívat a které ho naučí víc. Zažije tam lepší zábavu.

K: Hm, hm. A teďka vlastně k tomu, jak to máte u Vás – jaký máte doma přístroje?

G: My máme televizi, máme počítače, jako notebooky, a to máme na práci, ale vidí, že na tom něco děláme a potom máme na cestování tablet.

K: A vlastně můžou nějak využívat tu televizi?

G: Tam si pouštěj pohádky a ten starší teďka už sportuje, tak se dívá třeba na zápasy.

K: A na těch počítačích oni můžou něco dělat?

G: Ty jsou naše pracovní, případně když nejde televize, tak pustíme ten jako počítač, když mají slíbenou tu pohádku po obědě. Ale přístup na počítač nemají. Ten starší se teďka díky logopedii, dostal třeba ke hře logopedické, která je na počítači, ale musela jsem to zase striktně omezit, protože ho to hodně... Byla to nová věc, která ho hodně bavila a museli jsme si hodně povídat o tom, jak to využívat, protože když to bude hrát hodinu, tak z toho zblbne.

K: Hm.

G: Jo, takže, to bylo zase lákadlo, tak to bylo zase omezený. No a tablet maj na cesty, na pohádky v autě.

K: A, vy využíváte technologie asi teda na každý den?

G: Hm.

K: A jak často třeba za den?

G: Hodně, bohužel. No, mobil mám furt, protože vlastně jsem s dětma v pohybu, takže to mám kvůli různému vyhledávání. Tablet pracovně dvakrát týdně nebo tablet, jako počítač. Televize, to my se nedíváme. To maj děti jenom jako na pohádky. My nemáme dovoleno. Tak to je no. Myslím si, že třeba ten mobil bych měla vůči těm dětem třeba vícrát odložit. Že ten vidí, že se používá často. Ten počítač ne, ale ten mobil no.

K: A myslíte, že takhle, využíváte je za účelem nějaký zábavy nebo spíš jako právě pracovně?

G: Zábavy, jako že bych hrála nějaký hry, to ne. Mám tam věci, který prostě vyhledávám, řeším, zkouším si. Jako mám to na různý webináře i ten jako telefon, ale to jsou takový jednoduchý věci jako, já nevím, vyhledávání informací, recepty a takový. Není to jako zábava, že bych si pustila hru nebo film.

K: A používáte někdy ty technologie spolu s těma dětma jako dohromady?

G: Jako, že bych jim tam něco ukazovala, nebo že bych je to učila to používat?

K: No, asi jako obojí. Myslela jsem, jestli se tam spolu třeba občas na něco koukáte nebo právě, že spolu tam děláte něco i aktivně, třeba u hraní těch her.

G: Na pohádky se dívají samy. To je upřímně zabíječ času, který já potřebuju využít. A když děláme, když dělal třeba tu logopedickou hru na počítači, tak to jsem u něj byla, protože to vlastně neuměl ovládat, tak se učil to ovládat vlastně myš. Vysvětlovaly jsem si jak a co ten počítač vlastně dělá, aby jako nemačkal všechno pátý přes devátý. Ale třeba telefon to věděly hned, jak. To odkoukaly, jak se používá telefon. To spolu jsme dělat nemusely. To se naučily nápodobou hodně rychle.

K: Hm, hm.

G: Ale nedostávaj telefon jako na hraní do ruky. To ne.

K: Hm, jasně.

G: Takže jako víceméně, když potřebujou něco zjistit, ukázat, tak to spolu využíváme. Jinak maj pohádky samy spolu.

K: A pozorujete, že by třeba ty technologie měly na Vás nějaký vliv? A mám na mysli, když je používáte Vy sama.

G: U sebe ne, ale u toho staršího jo. U sebe, asi jsem nad tím nikdy nezamyslela. Spíš to беру jako u sebe, jakože na tom dokážu strávit víc času, než bych měla, ale že by mě to ovlivňovalo... protože snažím se to využívat, když u toho ty děti nejsou. Tak třeba pozornost vůči dětem je maximálně s tím mobilem a ten se snažím odkládat, protože na cestě, když jsme nebo někde. Tak nevím, jestli mě to ovlivňuje. Možná jsem unavenější z těch digitálních médií a někdy občas přehlčena informacemi, když to vezmu jako obsahově.

K: Aha.

G: Že někdy míň znamená jako víc. Někdy. Ale tu pozornost pozoruju u syna, kterej je potom roztěkanej.

K: A kdy se mu to třeba stává?

G: No, vždycky když to skončí. Když mu ten mozek přepne zpátky z toho civění a vlastně potom opravdu si musím dát záležet. I když se nedívaj třeba dlouho. Tak prostě "Pojďme se proběhnout.", "Pojďte tady něco.", aby se vrátily zpátky, no. Nebo udržet pozornost. záleží. Ve školce jí třeba udrží a potom tady doma je často... třeba se nedokáže potom u jedny věci, myslí na to, že už by chtěl tu pohádku, že nedokáže si hrát s jednou věcí.

K: A ty děti, vy jim to teda nějak jako omezujete čas strávený na...

G: *kýve hlavou, že ano*

K: Jo? A kolik času denně mají nastaveno?

G: No, ježiš marja...

K: Nebo, já nevím, neomezujete to podle těch pohádek?

G: No, podle těch pohádek, no. Ten starší už se dokáže dívat na tu třicetiminutovou pohádku nebo pětadvacet. A ten mladší, protože se dívá s nim, tak se ho snažím pak od toho odtáhnout, ať se podívá jenom na tu svoji krátkou.

K: Hm.

G: Ale tak ráno můžou mít půl hodky. Po obědě podle mě taky můj půl hodky, čtyřicet minut. No. To je tím, že už jsou dva, tak se to jako víc nasčítá ten čas. A večer taky. Kolem tý půl, třicet, čtyřicet pět minut, protože když se tam daj ty dvě pohádky, tak to tak vyjde, no.

K: Hm, jasně. A v kolika se s tím poprvé seznámily?

G: Ten starší později. Ten kolem až třetího roku. Tři a půl. Toho to nezajímalo.

K: Aha.

G: Protože televizi jsme nepouštěli. Nemáme ji jako takovou tu televizi na prázdko puštěnou. A ten mladší no, hrozně brzo, no. Už kolem třeba jednoho roku, protože to viděl u toho staršího. Nebylo to o tom, že by na to koukal, ale taky se občas už zastavil, podíval se. Nebylo to o tom, že by vydržel sedět u pohádky. No možná rok a půl spíš. No, spíš ho zajímal ten telefon, který jako si mohl zmáčknout tlačítko a rozsvítit si ho třeba.

K: A u toho staršího, s tím jste se začali koukat na ty pohádky, když mu bylo těch tři a půl?

G: Jo, jo. To už se taky dostal do kolektivu a když už jsme třeba někde jezdili, tak se s tím seznámil tak, že vlastně tam bylo deset dětí a ty se posadily k pohádce. Tak se s tím seznámil takhle a ta potřeba potom jako rostla, no. Že by to chtěl i doma.

K: Jasně. A ten tablet jste říkala, že využíváte na cestách? Tak to mají jako do autobusu, vlaku a tak?

G: Ne, autobus, vlak ne. Jenom když jedeme autem.

K: Jo, aha, jasně.

G: To jako, protože jezdíme daleký cesty, tak to potřebujeme občas jako využít. A tam se dívaj dlouho, teda. Tam se dívaj třeba i hodinu a půl, protože to potřebujeme natáhnout. Nejezdíme často, ale tam to bývá jako... Tam jsem si třeba vědoma toho, že by se to mělo... změnit.

K: No a právě jak máte třeba ty dlouhý cesty, že třeba když cestujete autem, tak jsou ty pravidla trochu upravený...

G: Hm.

K: Tak upravujete to třeba u v jiných situacích? Nevim, třeba když jsou nemocný a jsou doma...

G: Jo.

K: ... nebo když je hlídá někdo jiný?

G: Když je hlídá někdo jiný, tak nemají televizi povolenou. Takže jako upravuju to v jiných situacích. Na cestách je to víc, ale zas když se dorazí na místo, tak tam televize není vůbec.

K: Hm.

G: Takže si říkám, že je to vykompenzovaný. Ale jo, určitě, určitě ty pravidla jsou jiný.

K: A třeba ta nemoc?

G: Hmmm, no nikdy jsem to nedělala, že bych to využívala, když jsou nemocný. Až teďka ten starší, ten začal teď vlastně v těch šesti letech, když je nemocnej. Ale není to, že by koukal celej den. Ale dá se mu delší pohádka třeba, která je už film, který on zvládne koukat. A mladší ne. Takže tam je to taky upravený. Spíš na jednu delší, aby měl nějakou změnu.

K: Takže vlastně, když to jde, tak se je snažíte zabavit jinak?

G: Určitě.

K: Jo, jo. A ony samy, ty děti to baví a vyžadujou nějak ty přístroje?

G: Jo, *smích* na televizi, tablet. Nebo počítač to nevyžadujou. Ale prostě ráno vstanou a jdou na pohádku. Jak to není, tak jsou nepřičetný. *smích* Když jsme doma. Když jsme doma. Je to ten zvyk.

K: Hm, jasně.

G: Když jsme doma, je to zvyk – vstát a jít na pohádku. Když jsme jinde, tak to není. Tak to vlastně maj i oni samy přehozený, že si na to nevzpomenou kolikrát.

K: A funguje to na ně i jako nějaký lákadlo nebo odměna za něco?

G: Ne, to nepoužívám.

K: Aha.

G: Spíš to používám, když si já potřebuju prostě navařit: "Pojďte dáme krátkou pohádku, já to tady udělám. Potom se vám budu zase plně věnovat."

K: Ale samy si to vlastně vzít nemůžou? Že si třeba řeknou, teď se chci na něco kouknout, tak si to pustim

G: No, ale oni mají ty takový ty zaběhlý časy. Ráno, po obědě, před večerí. A jindy to nevyžadují. Víceméně jako nejsme doma. A když už jsme, tak si hrajou. Že to nevyžadují to video. Ten starší začal zkoušet, ale sám si to nevezme. Vždycky se zeptá a já mu to nedovolím. Prostě řeknu: "Za dvě hodinky budeš koukat na pohádku. Pojďme dělat něco jiného." Jakože se to snažím omezit hodně.

K: A jak by třeba reagovaly, kdyby nemohly mít tu pohádku v ten čas, kdy jsou jakoby na to zvyklí?

G: No, tak *smích* budou hodně zklamaný. Třeba, když nám nefungovala televize, bylo po obědě a oni, že půjdou na pohádku, tak říkám, že to nefunguje. A ten starší to vzal. S tím mladším se o tom muselo mluvit, že je to teďka takhle a pustíme si to, až to bude fungovat. Ale zase ví, že je doma tablet, tak to zkoušel, jestli to nejde jako nějakou pohádku, která je nahraná na tabletu. A někdy k tomu svolíme, ale snažíme... no, většinou to ukecáme, že ne.

K: Hm.

G: Ale mají s tím problém. Když jsou zvyklí, mají s tím problém, no.

K: Jasně a jak to mají nastavené ve školce?

G: Já teda jsem nezaregistrovala, že by měli televizi a že by se tam na něco koukalo.

K: A vidíte, že by ty technologie, a to používání těch přístrojů mělo nějaký jako pozitivní přínos?

G: No, přínos to určitě má, že je to rychlejší vyhledávání těch informací. Když už by to bylo na té úrovni, že už si to dokážou vyhledat. Teďka u toho předškolního věku. No přínos asi jenom v tom, že zjistí, co to je, že to můžeme používat a jak. A potom, že budou jako nabířovaní k tomu to používat, až budou starší. V nějaký snad dobrý verzi toho, že u toho nebudou sedět od rána do večera, ale budou to používat k tomu, že vyhledáváme ty informace třeba, jo.

K: A když jste říkala, že máte dvě děti, přemýšlela jste nad tím jinak u toho prvního a potom u druhého dítěte?

G: Ano, u toho prvního jsem se to snažila posunout, co nejdál. Pohádky, počítač všechno. Co nejdál to šlo. A ten mladší se veze. Nemůžu ho zavřít do ložnice, protože starší se jde dívat na pohádku. Ten to má naservírovaný.

K: A vídíte, že by se děti třeba nějak navzájem ovlivňovaly mezi sebou?

G: Ano, starší učí mladšího víc koukat na pohádky. *smích*

K: A oni mají nastavený ten přístup stejně, jakože se na ně vztahují stejná pravidla?

G: Ano.

K: Jasně.

G: Ale zase, když jsem sama doma s mladším, tak se to snažím udělat jinak. Ale jak jsou spolu, tak to mají stejné.

K: A nestane se třeba, že by jeden mohl druhého ne?

G: Nejde to no.

K: No a vysvětlujete jim třeba nějak, jako jaký obsah je pro ně vhodný a co pro ně vhodné není?

G: No asi tím, že se zatím koukají teprve na ty pohádky, tak se snažím zjistit si o té pohádce jako co dává. No a potom si třeba se starším říkám, jestli se musí koukat na tuhle pohádku, jestli nemá zájem se kouknout třeba na jinou. Ale nechávám to zatím na něm, protože fakt jenom koukají na nějaké pohádky, kde... Dávám si bacha, aby tam nebylo nějaký střelení, nějaký brutality. A oni k tomu neinklinují, takže si vždycky samy zatím vybraly pohádku, která byla taková milá. Což už jako, když ten starší dostane jako tu delší, tak tam už si vybíráme, aby to mělo nějaký přesah. Třeba, já nevím, pohádka *V hlavě*, aby věděl, co děláj emoce. Tak to se snažím jako ovlivnit. Ale tady ty krátké pohádky fakt jenom koukám, aby to nebylo nějaká..., nějaký nesmysl, no.

K: A můžou si třeba najít něco úplně samy?

G: Vždycky si to najdou samy, protože to je baví. Já se tam vždycky jenom kouknu s nima, jestli tam není něco jako, o čem bysme musely mluvit. Nebo jako se snažit přepnout na něco jiného.

K: Ale takže vlastně vždycky víte, na co se koukají?

G: Jo, určitě.

K: Hm, a na co se třeba konkrétně rádi koukají?

G: *Spidermana. Spidermana.* A ten starší má rád takový detektivní seriál *Lexi a Lotka*, se to jmenuje. Je to detektivka, detektivní případy ze zoo, ze zvířátkama, no. Co ještě? No, ten už je schopnej, tak jako přepínat mezi těma pohádkama. Ten mladší má rád toho *Spidermana*. Hrdiny, musí to být hrdinové v nějakým tématu.

K: Chtěla byste ještě něco dodat k té výchově obecně?

G: Spíš by mě zajímala výchova potom u rodičů, jak budou přistupovat k tý umělé inteligenci jako. A děti, jaký k tomu budou mít názor a přístup, ale to je teďka jako hrozně nový téma. Takže tam jako, ale jinak mě asi nic nenapadá.

K: A ještě třeba upravíte, nebo vlastně jako, jestli... Vy jste říkala, že používají ty technologie doma, že se koukají na ty pohádky na cestách a můžou třeba jakoby, když jste třeba někde venku třeba u doktora, jestli můžou na ten mobil nebo tablet?

G: Použila jsem to u staršího párkrát, ale snažím se vozit knihy, nějakou zábavu. Být připravena na to, že se tam bude dlouho čekat. Takže maximálně, když je to nějaká jako náhoda, že prostě jdeme, že to nemám s sebou. U mladšího vždycky беру knihy. Se starším už diskutujeme, jestli kniha nebo... ale více vyhrává zatím ta zábava. Nedělám to čekání, tak, že bych jim dala mobil do ruky, ať na to koukaj, to ne.

K: Jasně, díky a teďka jakoby k těm informacím, odkud čerpáte a tak. Sdílíte třeba někdy Vaše zkušenosti s ostatními rodiči, který maj děti v podobným věku?

G: Nevim, jestli sdílíme zkušenosti. Spíš se o tom bavíme, jak dlouho je nechávaj oni. A myslim, že je to kvůli tomu, že si člověk potvrdí, že to nedělá úplně tak blbě. Že třeba se dívaj míň a člověka to trochu pohladí na duši.

K: Takže Vám to pomáhá nějak?

G: Jo, já myslim, že jo. Člověk se pak necítí tak blbě.

K: Jo a když vezmete ten Váš přístup k výchově obecně. Řekla byste, že se spoléháte spíše na nějaký znalosti, který jste jako někde načetla nebo slyšela, nebo se spíš řídíte intuitivně, že se řídíte řekněme selským rozumem?

G: Myslím, že mám jako takový průnik obojím, no, že nějakým způsobem to dělám a pokud někdy ve mně něco nahlodá, tak jako určitě jsem ten typ člověka, který zkoumá, jak by se to mělo dělat různý výchovný... Zkouknu nějaký názory, jak je třeba, já nevim, *Nevýchova*, co má Studnička. Tak si to ráda poslechnu a udělám si z toho buď nějaký střet nebo mě to třeba

zaujme natolik, že to zkusím. Ale určitě třeba beru ohled na to, jestli mi to funguje, nefunguje a hm a jaký k tomu potom jako... Nedělám nic násilím, takže tak no...

K: Aha.

G: Jako inspiruju se, ale jestli to aplikuju... Spíš si to vždycky potvrdím, že to taky tak mám, třeba.

K: Jasně. A máte třeba nějaký zdroj těch informací, který Vám přišel jako dobrý? Co byste třeba i doporučila někomu jinému?

G: Já nevím, jestli bych doporučila, no. Jako co se týče těch digitálních médií, tak to nemám žádný zdroj. To je spíš taková inspirace. Ne, asi ne. Jako zdroj vůči výchově jo. To jsou, je ten Studnička je třeba dobřej, teďka nevím, jak se to jmenuje. Ale nevím, jestli tam říká něco o televizi nebo digitálních médiích.

K: Hm, a vy jste vlastně ještě na začátku zmínila vzdělávání rodičů v téhle oblasti.

G: Hm.

K: Vnímáte, že ty digitální technologie jako potenciálně nebezpečný, právě kvůli tomu, že ty rodiče nejsou dostatečně vzdělaný v tomhle ohledu?

G: Určitě, protože vlastně jako na internetu už jenom, když to nebudou umět používat, tak se jenom v rámci nějakýho zneužívání, šikany, ... Myslím si, že toho je plnej internet a pokud to rodiče nebudou řešit, tak může nastat fakt jako problém. Nějaký sázení, ...vlastně je hrozně jednoduché se ke všemu dostat. Takže si myslím, že by se jako rodiče měli vzdělávat, jak využívat tyhle technologie a učit to ty děti.

K: Hm.

G: A říct jim jako to nebezpečí potencionálně, který hrozí na tom internetu. Případně to zabezpečit.

K: A kdyby se někdo chtěl v tomhle vzdělávat, tak řekla byste, že by člověk našel dostatek informací.

G: Určitě i v rámci nějakých festivalů, je to velký téma. Že jo, vznikl ten dokument *V síti*. Myslím si, že jako když člověk chce a má o to zájem, tak... Třeba ten dokument *V síti* si myslím, že by se měl pouštět už pubertákům. První druhá třída a myslím jako ten odstrašující

případ. A ten rodič, pokud chce, tak si to najde. Ale myslím, že na internetu najde všechno, no.

K: To asi jo no. Tak chcete ještě něco dodat na závěr? Něco doplnit nebo tak?

G: Nee.

K: A ještě na závěr, chtěla jsem se zeptat, kolik Vám je?

G: 39 let.

K: A jaký máte nejvyšší dosažený vzdělání?

G: Bakalář.

K: Jo, díky. Tak za mě je to všechno. Moc Vám děkuju za rozhovor.

G: Taky děkuji.